

על הצדיקים ועל החסידים

אהבת השי"ת
מידות טובות
פרשת השבוע
אלומות אור
מרבתינו צדיקי עולם
פרשת פנחס | תשפ"ה

היצר הרע היה מפחד ממנו פחד מוות

תחבולותיו של הגאון הגדול רבי דוד פוברסקי זצוק"ל

זכיתי לראות בעיני את הגאון הגדול רבי דוד פוברסקי זצ"ל, שהסדר והעקביות היו נר לרגליו. בשנת תשמ"ו, בתחילת שנות לימודי בשיבת פוניבז', נהג רבי דוד להגיע להיכל הישיבה בכל לילה בשעה אחת וחצי, מבלי לשנות ממנהגו בכי הוא זה. בכל לילה, ללא יוצא מהכלל, גם בליל שבת, גם בליל תשעה באב וגם בליל פורים, היה רבי דוד מגיע לבית המדרש כהרגלו ולומד בשקידה ובהתמדה עצומה.

כשהספידו בנו, יבדלחט"א הגאון רבי ברוך דב פוברסקי שליט"א, אמר כי היצר הרע היה מפחד מאביו פחד מוות וחשש להתעסק איתו.

הטקטיקה הרגילה והקבועה של היצר הרע, בכל יום היה מגיע לרבי דוד כשבפיו טענות ונימוקים חדשים: 'הרי יהודי מבוגר כמוך עלול להחליק ברחוב החשוך, הרי יהודי זקן כמוך יכול ללקות בדלקת ריאות, ובכלל, ממתי יהודי בן תשעים קם ללמוד באמצע הלילה?!' אולם בכל פעם שהיצר הרע פנה אליו בצורה הזו, היה רבי דוד מתחזק במידה כנגד מידה ולמחרת היה קם חצי שעה יותר מוקדם. בכל פעם שהיצר הרע ניסה להניא אותו מללכת לבית המדרש באישון לילה, היה רבי דוד מעניש את היצר ומקדים להגיע למחרת לבית המדרש.

היצר הרע שנכח לראות כי כל דיבוריו ושכנועיו משיגים בדיוק את התוצאה ההפוכה, הבין שלא כדאי לו להתעסק עם רבי דוד והניח לו לנפשו...

(הרב יעקב שיט. המשך הכתבה בפנים הגליון)

ביקשו ממני שאכתוב עליו ספר השבתי כי יהיה זה סדרה של המוני כרכים, ושכולם תופיע אותה שורה: הרב אלישיב יושב ולמד...

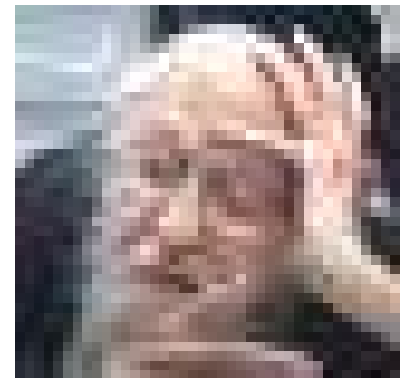
על אהבת התורה הגדולה של רשכבה"ג
מרן רבי יוסף שלום אלישיב זצוק"ל - ליומא דהילולא

ביקשו ממני שאכתוב עליו ספר. השבתי למבקשים כי הספר שאכתוב לא יהיה רק כרך אחד, אלא סדרה של המוני כרכים, רק שבכולם תופיע אותה שורה: הרב אלישיב יושב ולמד... לכן, גם כעת בחלופי השנים, אעסוק באהבה שאהב רשכבה"ג מרן הגאון רבי יוסף שלום זצוק"ל את התורה, ממה שחזיתי בעיני, ומה ששמעתי מפיו.

הרב שטרן פותח בתיאור עובדה העוסקת במרן, אותה שמע מזקנו: "זקני, הגאון רבי יוסף הרמן זצוק"ל ("הכל לאדון הכל") היה השדכן של מרן, והוא סיפר לי מפרטי התנהלות הדברים. מנהגו של זקני היה להתפלל תמיד מנחה גדולה ב'זכרון משה', יחד עם הגה"צ רבי אריה לוי זצ"ל, אשר סיפר לו יבום אחד כי הוא מחפש שידוך לבתו מרת שיינא חיה. סבי הציע לו את הבחור המופלג - בנו היחיד של הגאון רבי אברהם אלישיב, הרב מהומל. לאחר דין ודברים בין הצדדים, סיכמו עם אביו של החתן המיועד, על מועד שבו יבוא רבי אריה, אבי הבת, לראותו להיפגש עמו ביחידות, ולהתרשם ממנו.

"רבי אברהם התגורר מתחת

עמוד 2 <<<

איש אשר רות בו (בו יח)

יחיד ומיוחד היה רבינו הגדול מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, את גדלותו התורנית הנוראה רכש הוא לבד, בלימוד עצמי, כידוע. כך היתה דרכו כל ימיו, עם זאת, לכלל זה היה יוצא מן הכלל, מהחברותות היחידות של מרן, הלא הוא יבדלחט"א (לרפואה שלימה), הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א, רבה של שכונת עזרת תורה בירושלים. לפני כמה שנים סיפר בראיון מרתק על מה שחזה בעיניו, ומה ששמע מפיו, ואנו מביאים זאת כאן לתועלת קוראי 'על הצדיקים'.

וכך סיפר הגרי"מ שטרן שליט"א:

לביהמ"ד 'אהל שרה', ובשעה היעודה דפק רבי אריה לוי על הדלת, כדי לפגוש את הבחור. רבי אברהם אמר לו כי **'הבחור נמצא בביתו'**. מאי משמע? לא כאן הוא, אלא למעלה בבית המדרש... שם ביתו. "נו, עלה רבי אריה ל'אהל שרה', אך בעמדו לפני המפתח הדלת שמע קול לימוד בחברותא. הוא עמד תמה: 'הלא סיכמנו שאני בא לדבר איתו לבד, והנה הוא יושב עם חברותא'... רבי אריה אפילו לא חזר לבית משפחת אלישיב, אלא פנה מיד והלך לביתו, ולמחרת ניגש לזקני הרב הרמן בטרוניה: 'אני ממש לא מבין מה קרה שם. זו צורת ההתנהלות, שהמיועד ממתין לי עם חברותא?'

סבי זצ"ל מיהר לרבי אברהם אלישיב, והסביר

סבי זצ"ל מיהר לרבי אברהם אלישיב, והוא הסביר לו: 'חס וחלילה, לא מיניה ולא מקצתיה, רק הבן שלי היה שם! אלא שאין לו חברותא וזה לא פשוט כלל לצמוח כך בתורה, ולכן הוא לומד בצורה כזו - שואל שאלה, ומשיב, כאילו החברותא הוא זה שמשיב לו, וזה מועיל לו במידה רבה להבנה'. או אז רוחו של רבי אריה שבה אליו, ואכן השידוך קם והיה."

ואת הסיפור הבא סיפרה לגרי"מ שטרן, אשת חבר, הרבנית אלישיב ע"ה: "בשכנותם התגורר, מעבר לקיר משותף, אדם גדול מחסידות ברסלב - הרה"צ רבי שמואל שפירא זצוק"ל, שהיה צדיק יסוד עולם. לילה אחד הוא נפל ממיטתו, ולא היה בכוחה של זוגתו להרים אותו. מכיוון שבשעה ההיא - ספק שעת לילה מאוחרת ספק שעת בוקר מוקדמת - לא היה ממי לבקש סיוע, וקול ניגון לימודו הערב של שכנם הצעיר כבר נשמע מעבר לקיר, אמרה אשת רבי שמואל לבעלה 'אני עולה לשכן הרב אלישיב, שהוא יבוא ויסייע

להרים אותך למיטה'.

"רבי שמואל נזעק: 'חס וחלילה!' איך וועל שטערן דער מתמיד?!" [וכי אני אפריע ללימוד של המתמיד?!] 'אז מה יהיה? הרי אתה שוכב על הרצפה?' - טענה הרבנית שפירא, אמר לה רבי שמואל: 'אשאר על הארץ עד לפני שעת ותיקין, אז כבר באים מעט אנשים להתפלל בברסלב וחולפים כאן על יד הבית, קראי להם ומי מהם כבר ודאי יבוא לסייע לי'. וכך שכב הוא על הארץ עד הבוקר, מתוך ההערכה הגדולה להתמדה העצומה של שכנו."

אני מקנא ברבי יוסף שלום,

כי הוא יכול ללמוד בזקנה מופלגת

הגרי"מ שטרן (בחיון): "כן, אני מהיחידים שיכולים להתפאר בתואר זה - החברותות היחידות של מרן. כשלוש שנים למדתי עמו מידי בוקר כמעט שעה וחצי, גמרא רש"י תוספות."

התרגשותו של הגאון רבי מיכל גואה, כשהוא מתחיל להתנגן ולתאר את הלימוד. תיאור חי, כנה ומלא רגש, הסוחף גם אותנו. "מרן היה לומד את הגמרא במתיקות", הוא שב בזכרונותיו, "מסביר, מבאר בלשונו הטהור: 'אנפערט תוספות' [עונים תוספות], 'ויש לומר'... וחוזר ומפרט מה הייתה הקושיה, ומהו התירוץ שהתחדש עתה. והוא ממשיך: 'ועוד יש לומר', ואז נעמד ומבהיר: מה היה חסר להם לתוספות בתירוץ הראשון? ומסביר, וכך כל עניין ועניין בבהירות, במתיקות ובשמחה, להקיף את הסוגיה עצמה, ולפרוס אותה כך שהכל יהיה ברור כמו שכף היד ברורה לך."

"כמה שבועות לפני הסתלקותו של ידידו הגדול ומחותנו, דודי מרן הגרש"ז אויערבך זצוק"ל, נזכר בן שיחנו שליט"א, "הגעתי לבקרו. רבי שלמה זלמן אמנם לא היה חולה, אבל היה מאד חלש, ואמר לי: 'אני מקנא ברבי יוסף שלום, כי הוא יכול ללמוד בזקנה מופלגת, מפני שהוא מתיישב ללמוד גמרא עם רש"י ותוס', עוד דף ועוד ועוד. כך הוא לומד לפי הסגנון שהרגיל את עצמו מצעירותו, ללמוד הרבה גפ"ת. אבל אני' - המשיך מרן הגרש"ז - 'הורגלתי יותר במחשבות ובעיונים רבים לכאן ולכאן, וכאשר הגוף חלש והעיון נחלש, קשה לי ללמוד כך'."

אז אני אתן לך את העולם הבא שלי

בתוך שיחתנו משלב הגרי"מ שטרן שליט"א עובדה נפלאה דהווי בדידיה:

"מתוך שהיה מרן משיב במהירות ולאלתר, זה נכון שתשובתו הייתה באה לעיתים כהרף עין, וזאת מחמת גאונותו כי רבה, אבל יש לדעת: הוא היה 'ירא הוראה' מאד, והיכן שהדברים לא היו מחוורים אצלו כשמלה הוא לא ענה, המתין והמתין, והתאמץ רבות. והנה מעשה נפלא שימחיש זאת:

"בוקר אחד נכנסתי, ומרן אמר: 'היום אין לי רגע זמן לשוחח איתך בדברים הנצרכים'. וכה סיפר: הגאון רבי יצחק זילבר זצ"ל, שכידוע עסק גם בהצלת נשים מעגיונות, היה אצלו לילה קודם עם מקרה של בעל שנותר בברית המועצות כשהאשה עלתה ארצה,

לעילוי נשמת

הרה"ג

ר' אלטער מרדכי ברג זצ"ל

ב"ר דן ז"ל

מרא דאתרא דקהילת עטרת רא"ש

מונסי ניו יורק

נלב"ע ח"י סיון תשע"ז

ת.נ.צ.ב.ה

נדבת בנו ר' צבי ברג שיחי'

הסביר להם ה"בית הלוי": הבן הזה, שיודע קצת חומש, הוא תלמיד חכם יותר מאביו... אני מאחל לעצמי שגם אני אזכה לבן שיאמרו עליו שהוא תלמיד חכם יותר מאביו..

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל על מנהיגים שדואגים לעם ישראל ולא לאינטרסים של עצמם

וְלֹא תִהְיֶה עֲרֵת ה' כְּצֶאֱנָן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רֹעֶה (כו, טו)

שמעתי מרבי שלום (שבדרון) זצ"ל שהקשה: מדוע משה אומר "כצאן אשר אין להם רועה" ולא אומר ביתר פשטות: "כצאן בלי רועה"?

רבי שלום אומר על כך הסבר נפלא: יש רועים ויש רועים... יש רועים שכל מטרתם וכוונתם היא כדי שתהיה להם פרנסה. הם רועים את הצאן כדי שיהיה להם כסף. לעומתם, יש כאלה שרועים את צאנם, ואמנם הם לא עושים זאת למען כסף, אלא למטרה אחרת - כדי שיהיה להם בשר לאכול. הם מגדלים צאן כדי שבבוא היום ישחטו אותו ויאכלו מבשרו. המשותף לכל אלו שהם רועים "בשביל עצמם", בשביל האינטרס שלהם, ואין הם רועים "בשביל הצאן".

לעומת זאת, יש רועים שאוהבים את הצאן. הם רועים "בשביל הצאן". כל מעיינם נתון אך ורק כדי שלצאן יהיה נעים וטוב.

משה רבינו פונה להשם יתברך ומבקש: כשם שיש כמה סוגים של רועים, כך יש כמה סוגים של מנהיגים! אני מבקש, אומר משה, שהמנהיג שיתמנה על עם ישראל יהיה מנהיג שידאג כל העת למען האינטרסים של העם, לרווחתו ולטובתו, כמו רועה צאן הרועה למען הצאן!

משמעות המילים "כצאן אשר אין להם רועה" היא שהרועה דואג לצאן! הוא לא דואג לעצמו! וכך גם מבקש משה, שהמנהיג יהיה מנהיג שדואג לעם ישראל ולא לאינטרסים של עצמו.

בכל הדורות עם ישראל זכה למנהיגים אמיתיים כאלה.

לאחר שעזבו את החדר היה פורץ בבכי מר

ה"נודע ביהודה" היה שומע את צרותיהם של האנשים שהיו פוקדים את חדרו מדי יום ושופכים לפניו את מררתם. אך לאחר שעזבו את החדר היה פורץ בבכי מר. לבו לא עמד לו להכיל את סבלם של צאן מרעיתו. כך נראה מנהיג אמיתי.

ה"בית הלוי" היה באמצע שיעור בישיבת וולוז'ין, כשלפתע נכנס לחדר יהודי לא-מוכר. חזותו מוכיחה עליו שהוא מפשטי העם, בור ועם הארץ. בידו החזיק את בנו הקטן. אמר היהודי: "כל הילדים שלי בורים ועמי ארצות, אינם יודעים קרוא וכתוב, חוץ מהילד הזה. הכנסתי אותו לחיידר. כעת אני רוצה שהרבי יבחן אותו ויראה אם הוא באמת יודע".

התלמידים נעצו את מבטם באורח הבלתי-קרוא: זאת לא

התנהגות! אי אפשר להיכנס בלי רשות לחדר השיעורים ולהפריע באמצע השיעור!...

אך ה"בית הלוי" ראה את הדברים אחרת. הוא קרא לאותו אדם ואמר לו בנחת: "בוא, תשב בבקשה". הוא הושיב את הילד על ידו. ליטף אותו בחום. "למדת חומש?" - כן. "איזה חומש למדת?" - ויקרא. ה"בית הלוי" מתחיל לשאול אותו: מה הפשט בפסוק הזה, ומה הפשט בפסוק ההוא. והילד עונה, משיב מה שמשיב, עד היכן שידיעתו משגת.

ואז ה"בית הלוי" פונה לאבא: "אשרי בנך! אשרי יולדתו! מחלקך יהיה חלקי ומגורלך יהי גורלי! הלוואי שאזכה שיאמרו על בני מה שאומרים על הבן הזה!"

שמע האב את דברי ה"בית הלוי", ופרץ בבכי של שמחה והתרגשות. אם ה"רבי הגדול" בחן את הבן שלו ושיבח אותו בשבחים נדירים כל כך, בוודאי הבן שלו עילוי גדול. ברוך ה' שזכה לכך! אבל התלמידים, כמובן, לא כל כך התלהבו מדברי ה"בית הלוי"... דבריו היו משונים בעיניהם. הם פנו אל רבם ושאלו אותו לפשר הדברים.

הסביר להם: "הבן הזה, שיודע קצת חומש, הוא תלמיד חכם יותר מאביו... אני מאחל לעצמי שגם אני אזכה לבן שיאמרו עליו שהוא תלמיד חכם יותר מאביו..."

אלו מנהיגים אמיתיים. יודעים להלך נגד רוחו של כל אדם.

(מתוך הספר 'חי ראובן' בהוצאת 'פה נוף')

משהגיע לאוזנינו השמועה על בואו של רבי אלחנן ללונדון היה ביתנו לובש חג. אבא זצ"ל היה תולה מודעה בחנותו שבתקופה הקרובה החנות סגורה, וההתרגשות גאתה

קטעים משיחה נדירה ומיוחדת, של פוסק הדור מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א
מהתקופה במחיצתו של מרן הגאון הקדוש רבי אלחנן וסרמן זצוק"ל הי"ד

מאת: הרב יעקב הייזלר

אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ (כו"ה)

ובעבודת ה'. כשהיו מבקשים ומתחננים לברכתו, היה נוהג להשיב:
"אם תעמול ותטרח בתפילה ובעבודה, ממילא תזכה לתורה ויראת
שמים, ואם לאו, מה תועלת יש בברכה?".

דברים אלו היה אומר בשמו של רבו הגדול מרנא החפץ חיים
זיע"א, שאף הוא היה נמנע מלברך על רוחניות, והיה נוהג לומר,
שכאשר עושים כפי היכולת, אזי הקב"ה בעצמו מברך, וכשאינן
עובדים את ה' כראוי, אין הברכה מועלת כלום.

בכוחי 'לאלץ' את הרב לברך את בני ובנותי.

אך מספר מרן שליט"א, שהוא ואחיו זכו להתברך באופן נדיר מפיו
של רבי אלחנן, היתה זאת אמו שדרשה שיברך את בניה שיהיו בני
תורה, ואת בנותיה שיגדלו כ'בנות תורה' - כלשונה. אך רבי אלחנן
זצוק"ל הי"ד כהרגלו מיאן לברך, ואף הטעים להרגיע את רוחה,
שלפעמים הברכה יכולה לגרוע, אם סומכים על הברכה וחושבים
שבזה די לצמוח לאדם גדול, ולכן אין משקיעים כוחות לבד.
"אלא שהאלמנה סירבה לקבל את דבריו, והכריזה: "כיון שאלמנה
אני, בכוחי 'לאלץ' את הרב לברך את בני ובנותי...". הגה"ק רבי
אלחנן קיבל את דבריה, חרג ממנהגו הקבוע והאיתן והרעיף את
ברכותיו על כל אחד ואחד מבני המשפחה, בפרטות ובאריכות.
"בכלל", מוסיף לנו מרן הגר"מ שליט"א בנועם דברותיו הנעימים:
"לא אחת ראיתי אצל רבי אלחנן הי"ד שכאשר נזדמן לו יתום או
אלמנה, היה נזהר וחושש מאד שמא בדבריו יגרום להם צער לרגע
ויעבור בזה ח"ו בלאו דאורייתא של "כל אלמנה ויתום לא תענון".

רבי אלחנן זצוק"ל, התייחס לשאלה זו בכובד ראש רב

"אסיף ואספר לכם: למען חינוך בניה לתורה ויר"ש, היתה אמי
האלמנה ע"ה מוסרת את נפשה בעבודות שונות, כדי להביא טרף
לבית, ובכדי לשלם את שכר לימוד הילדים, שיוכלו לשקוד על
תלמודם בהשקט ורוגע, עם מיטב המלמדים והמחנכים.
"אך אמי ע"ה, בצדקותה הגדולה ובמידת בטחונה בקב"ה, היה
לבה נוקפה תדיר שמא ואולי עוברת היא על חובת ההשתדלות
הנצרכת. הרי פרנסה מן השמים - היתה חוזרת באוזנינו לא אחת,
ומה מועיל להתאמץ יותר אם בראש השנה הוקצה פרנסה פחותה
יותר.

"ואכן, באחד מביקוריו של רבי אלחנן בביתנו, פרשה אמי הצדקנית
ע"ה את מועקתה ושאלתה בפני גדול הדור: האם מוטלת עליה חובה
להתאמץ יותר ויותר למען רוחניות בנה, או שמא עדיף שתעצור

שיחה נדירה ומיוחדת, משולחנו של פוסק הדור מרן הגאון רבי
משה שטרנבוך שליט"א מהתקופה במחיצתו בצל קדוש ישראל
ותפארתו, גאון ישראל, שר התורה ועמוד היראה מרן הגאון הקדוש
רבי אלחנן וסרמן זצוק"ל הי"ד.

"משהגיע לאוזנינו השמועה על בואו של רבי אלחנן ללונדון -
מתאר לנו מרן הגר"מ שליט"א בשיחתו הנדירה והיחודית, "היה ביתנו
לובש חג. אבא זצ"ל היה תולה מודעה על חנותו הצנועה, המבשרת
על כך שבתקופה הקרובה החנות סגורה. חדרו הקבוע של הגה"ק
רבי אלחנן בבית היה זוכה לניקוי מיטבי, וההתרגשות גאתה".

"זכורני היטב, כי במשך כל זמן שהותו של רבי אלחנן בלונדון,
היה אאמו"ר זצ"ל מלווהו לכל מקום אשר פנה. האנגלית לא
היתה מובנת ומודברת על שפתו הטהורה כלל, על כן נצרך היה
ל'מתורגמן' ומלווה קבוע לכל פגישותיו עם נדיבי עם. אאמו"ר,
זצ"ל מילא את התפקיד בשמחה ובהתרגשות לכבודו הרם של האי
גאון וצדיק נשגב מענקי התורה שבדור".

לאחר פטירתו של אבי זצ"ל, לא חפץ יותר רבי אלחנן להטריח
את אימי האלמנה ע"ה, ולכך התאכסן מיני אז באכסניה אחרת
- בביתו של אחד ממקורביו בלונדון. אך את חסדה הראשון של
משפחתנו, הוא מעולם לא שכח.

חווייה רוחנית מדהימה שנחקקה היטב בעצמותי

"היתה זו חוויה רוחנית מדהימה שנחקקה היטב בעצמותי עד
עצם היום הזה ואינה סרה מאתי לנצח. בכל ביקור בלונדון, היתה
משפחתנו זוכה לביקור מיוחד של רבי אלחנן. ועם פקדו את
מעונינו, היה מנצל את ההזדמנות לקרב אותנו - היתומים הקטנים,
ולחזק את לבם בטללי נוחם ואמונה. הרגשנו כלפיו כבנים אל אב.
ואכן, הרעיף עלינו גאון הדור מרן הגה"ק רבי אלחנן הי"ד אהבה
ורחמנות - כרחם אב על בנים!

באותם ימים נרקם קשר תורני מופלא בין מרן רבי אלחנן הי"ד
לבין מרן הגר"מ שיבדלחט"א, שהיה מלווהו בכל יום לבית המדרש,
ורבי אלחנן היה מטה את אוזנו לנער הצעיר שעדיין לגדולות,
ומשוחח איתו בדברי תורה, ואף התבטא עליו פעם: "הוא דבר
שיש בו ממש!".

"מנהג קבוע היה לו, שלא לברך בשום פנים להצלחה בתורה

עד שנהג האוטובוס הבחין בו, והחל לגעור בו שיתיישב

על יראתו המופלגת של הגה"ק ר"א הי"ד מכל נדנוד וסרך עבירה, מסופר רבות. ביקשנו איפה לשמוע ממרן שליט"א מקצת אלומות אור מהשמור עמו בזכרוננו, על יראתו שקדמה למעשיו כפי שחוה מקרוב במחיצת קדשו בילדותו ובבחרותו.

"אוי, מה אומר ומה אדבר" מתרגש רבינו מרן שליט"א בדברותיו שנבעו מעומק לבו הטהור, ומוסיף בדברותיו הכובשים כל לב: "על רבי אלחנן ראו בכל פסיעה וצעד, כי מפחד הוא מעבירה כאש ממש!"

"זכורני, שנלוויתי עמו פעם על אוטובוס, בנסיעה למגבית כספים לטובת הישיבה. בלונדון חל אז איסור חוקי על הנוסעים באוטובוס לעמוד בשעת הנסיעה. אך רבי אלחנן זצוק"ל, שחש משעטנז הטמון בתוך ריפוד הכסאות, לא אבה בשום אופן להתיישב על הכסא. וכך עמד כמה דקות עד שנהג האוטובוס הבחין בו, והחל לגעור בו שיתיישב. משלא נענה, איים עליו שיוצרך להורידו מהאוטובוס. ללא אומר, פנה רבנו רבי אלחנן הי"ד לדלת האוטובוס, ירד ממנה ועשה את כל הדרך הארוכה רגלית.

המתין למעלה משעתיים לבקש מחילה

סיפור נוסף בפיו של מרן שליט"א אודות יראתו הטהורה של הגה"ק רבי אלחנן הי"ד: "באחד מביקוריו בביתנו - ממשיך מרן שליט"א לספר על יראתו של רבי אלחנן, התעכב קמעה בהכנת כוס חמין, ולפתע נפלה הכוס ונשברה.

"רבי אלחנן הזדעזע כולו מה'נזק', וכשעזב את הבית ביקש מאיתנו, שנבקש מחילה בשמו לאמי ע"ה שלא היתה בשעה זו בבית. אך לא עברו מספר דקות, ודמותו של רבי אלחנן עומדת בפתח. "אי אפשר לסמוך על קטנים" - הוא הכריז. והתיישב להמתין למעלה משעתיים לשובה של אמי ע"ה, כדי להתנצל ולבקש מחילה בפניה על הנזק.

וכגודל יראתו את הקב"ה, כך גדלה אהבתו אליו ית'.

(לקט מתוך מאמר נרחב שפורסם בגליון התורני של המבשר תשפ"א)

ממלאכתה ותשליך יאבה על אבי היתומים במרומים שיעניק לה מידו המאה והפתוחה.

"רבי אלחנן זצוק"ל, התייחס לשאלה זו בכובד ראש רב, התעטף בשתיקה רגעים מספר והתעמק במחשבתו הטהורה, ולבסוף השיב לה בדברים יסודיים במהות מידת הביטחון ובמידת חובת ההשתדלות לפרנסה, וכך אמר:

"קשה מאוד להכליל ולקבוע מסמרים מה וכמה היא ההשתדלות הראויה והנדרשת, והיכן עובר הגבול הדק לכדי חסרון בביטחון ח"ו. אך זאת אוכל לומר לך, ששני סוגי השתדלות ישנם:

"אדם המשקיע כוחו ומרצו להשיג הנאות ומותרות, לא יוסיף לו עבודתו ולא כלום!. אולי יצמח לו הנאות קטנות לשעה קצרה, אבל ידע נאמנה, כי כמות ההנאות גם היא מוקצבת בכל שנה ושנה, על כן הנאה זו תבוא על חשבון הנאות אחרות. ובסוף ימצא את עצמו מתמודד וסובל ח"ו אם בגידול בניו, אם בענייני רפואה ה". "אולם אדם המשתדל לפרנסו לשם שמים - המשיך הגר"א וסרמן בדברותיו לאמי ע"ה, אם כפי ההכרח לו לפרנסת אנשי ביתו, אם כדי לשכור מלמדים טובים לבניו, אין לו לחוש כלל לפגם במידת הביטחון. ואדרבה, 'לפום צערא אגרא' - כמה שיטרח יותר כך יגדל יותר שכרו משלם.

וכך הכריע מרן ראש הישיבה דברנוביץ' לאלמנה מתלבטת בלונדון, שתישאר בעבודתה, וברך אותה שתראה הצלחה וס"ד בכל אשר תפנה.

לעולם לא ימוש מזכרוני כל תפילת מנחה 'רגילה'

בחרדת כבוד שואלים אנו את פני הקודש, האם יוכל מרן שליט"א לתאר באוזנינו ולהכניסנו לאותה אטמוספירה עילאה של ימי ביקוריו של רבי אלחנן בעיר מגוריו - לונדון.

"אכן, היו אלה ימי הוד ויראת רוממות! - נענה מרן שליט"א לבקשתינו.

"הקדוש רבי אלחנן הי"ד, בעצם אישיותו הדגולה והרוממה, ביראתו הגדולה ובעוצם גאונותו העצומה בתורה, הרים את העיר כולה לפסגות על - בלתי תתואר.

"התפילות במחיצתו הרקיעו שחקים!. המחזה הנורא של הגה"ק בעל ה'קובץ שיעורים' עומד ומתחטא לפני קונו כבן אצל אביו וכעבד לפני המלך, אחזה רעד בכל סביבותיו.

"זכורני היטב איך שהוא האריך הרבה בתפילת שמונה עשרה - חוזר מרן הגר"מ שליט"א לאותם ימים נעלים ונפלאים. לעולם לא ימוש מזכרוני כל תפילת מנחה 'רגילה' בהיכלו הטהור.

"דכירנא, כאשר זכיתי לראות את רבי אלחנן הי"ד, היינו מרגישים בחוש מהו יר"ש, שהוא עצמו היה תובע אישית מעצמו תמיד מה ה' דורש ממנו עתה, כך שהיראת ה' טהורה היה ניכר על פני קדשו תמיד". "אין אחד אשר שהה בד' אמותיו, ולו לזמן קצר - מחדיר בנו מרן שליט"א מושגי הוד מגדולי דורות קדומים, שלא נכבש לבו מאישיותו ומדמותו הטהורה, ומטוב לבו ועיניו לכל סביבותיו.

"אולם מאידך, במקום שראה צורך לעמוד מול פרצות מחומת היהדות, לא חס מרן הגר"א זצוק"ל על כבודו ועל טובתו, וניהל מלחמת שמים בחירוף נפש.

מדוע בפעם הראשונה כשהוכחתי אותם, הם נתנו לי כסף, ואילו בפעם השנייה, כשהוכחתי אותם באותה תוכחה הם נתנו לי מכות?

הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א על הנהגות טובות שהיו לו לפנחס שראוי לכל אדם ללמוד אותן

בְּקִנְיָא אֶת קִנְיָתִי בְּתוֹכְכֶם (כה, יא)

בכל שבוע הננו קוראים את פרשת השבוע, כדי שנתעורר, נלמד ונסיק מסקנות לחיינו מתוך מה שנאמר בתורה הקדושה. מהכתוב "בקנאו את קנאתי בתוכם", לומד ה"אור החיים" הקדוש, על שלוש הנהגות טובות שהיו לו לפנחס שראוי לכל אדם ללמוד אותן וליישמן בפועל:

הראשונה שבהן היא - מסירות הנפש שהיתה לו. אדם לא יכול לקיים מצוות רק כשיבא לו, או רק כשנח לו. אם קל לו לקום בבוקר לתפילה - מה טוב, ואם לא - לא נורא... אם מסתדר לו להתפנות מעיסוקיו ולהשתתף בשיעור תורה - מצוין, ואם לא - לא נורא, יהיה בפעם אחרת... זה לא עובד בצורה כזאת. צריך מסירות נפש לקיום התורה והמצוות! יהיה מה שיהיה, בכל עת, לאזור עוז ותעצומות לקיים תורה ומצוות.

ההנהגה השנייה שלמדנו מפנחס היא, לעשות את מעשינו לשם שמים. לפעמים אדם רואה משהו מדבר בבית הכנסת, באמצע התפילה. הוא ניגש להעיר לו, אבל הסיבה להערה היא משום שיש לו אתו איזשהו חשבון... או שהוא רוצה להראות לכולם עד כמה הוא צדיק ועד כמה מפריעה לו שיחת חולין האמצע התפילה... תוכחה שכזאת אינה לשם שמים!

בהקשר לכך סיפר ה"בן איש חי" זצ"ל, מעשה שארע בבגדד. יהודי עני, מטופל בילדים, היה יושב ולומד בבית המדרש. בשעת לילה, כשסיים ללמוד ויצא מבית המדרש, שמע קולות המולה. מה קרה? קבוצה גדולה של יהודים יושבים ומשחקים קלפים...

אינכם מתביישים? כיצד מעיזים אתם לבזוז זמן יקר על שטויות והבלים?

הדבר בער בעצמותיו. הוא ניגש אליהם והחל להוכיחם: "אינכם מתביישים? כיצד מעיזים אתם לבזוז זמן יקר על שטויות והבלים? מדוע אינכם מנצלים את הזמן ללמוד דף גמרא שילוה אתכם לנצח נצחים?" דבריו, היוצאים מן הלב, נכנסו לליבם. האיש צודק! והחלו מיד, לבקש את סליחתו... חטאנו, עווינו פשענו... "לא ממני אתם צריכים לבקש סליחה", אמר. "תבקשו סליחה מהשי"ת, גרמתם צער גדול לשכינה הקדושה. קשה לה לראות בני אדם המכלים את זמנם לריק".

כיון שכך לקחו את כל הכסף שאיתו שיחקו ונתנו לאיש, אמרו לו: "אנחנו מכירים את עניותך הגדולה. הא לך את הכסף במתנה, ויהא הכסף הזה כפרה לפני השי"ת על מה שהכעסנו אותו".

בתחילה הוא סרב לקחת, אולם משהפצירו בו שוב ושוב, וביקשו ממנו שתמורתו יתפלל עליהם שהקב"ה יקבל את תשובתם באהבה וברצון - נאות לקחתו.

הם אמנם חזרו בתשובה, אך זו לא החזיקה זמן רב מידי... הם היו "מכורים" למשחק, כדרכם של כל משחקי הקוביה, המתמכרים למשחקי המזל, וכבעור תקופה שבו לסורם, ושוב לשחק כבראשונה. והנה חודש ניסן ממשמש ובא. חג הפסח קרב ועמו הוצאות מרובות. היהודי העני חשב לעצמו: מהיכן אשיג את הכסף הנחוץ לי להוצאות החג? ולפתע הגה רעיון: היום והם חזרו לשחק, אלך שוב להוכיח אותם, אחזיר אותם בעזרת ה' בתשובה, והם יתנו לי שוב את כספם..."

אמר ועשה. משרק החל בדברי תוכחתו, נטלו הללו מקלות בידיהם, והחלו להכות בו עד זוב דם... כשהוא מוכה וחבול החל מדדה לביתו, ובמשך שבועיים לא יכול היה לזוז מהמיטה... כשסוף סוף הצליח לקום, והוא צולע על ירכו, ניגש לרבי יוסף חיים ושאל אותו: "מה נשתנה בין הפעם הראשונה לבין הפעם השנייה? מדוע

בפעם הראשונה כשהוכחתי אותם, הם נתנו לי כסף, ואילו בפעם השנייה, כשהוכחתי אותם באותה תוכחה הם נתנו לי מכות?" נענה ואמר לו: "בפעם הראשונה הוכחת אותם לשם שמים. צער השכינה הוא זה שבער בעצמותך. בפעם השנייה הוכחת אותם לשם כסף. רק דברים היוצאים מתוך הלב באמת - נכנסים אל הלב". הדבר השלישי שלומדים מפנחס הוא - קידוש השם ברבים. אדם יכול לעשות מעשה לשם שמים אך לעשות אותו בצנעה, בסתר מבלי שאף אחד ידע ממנו. אולם מי שעושה את המעשה בגלוי, בפומבי, ברבים - יש בכך גם קידוש השם. החשיבות הגדולה שיש בקידוש שם שמים ברבים היא, משום שלדאבוננו נעשות הרבה עברות בפרהסיא, ואין פוצה פה. עוברים עליהם לסדר היום. לכן, כתשובת המשקל, יש צורך שגם את המצוות נקיים בפרהסיא, לעין כל.

שנים מהעובדים כועסים מאוד, שלושה אחרים פגועים עד עומק נפשם, ואחד מוחה בתוקף שכל הרעיון אינו ראוי כלל ובני קרח לא מתו (כו, יא)

על דרך צחות ניתן לומר: "ובני קורח לא מתו" - מחלוקתו של קורח לא מתה, תמיד רבים בני אדם זה עם זה... לקראת כל חג ומועד דורשים הדרשנים בענייני דיומא, ומלבנים דיני חמץ ומצה שלושים יום קודם הפסח, ודנים בהלכות סוכה וארבעת המינים בעתם ובזמנם. דם דרשות על פרשת השבוע צריכות, כמובן, להתאים לזמן ולתקופה. בחודש תשרי דורשים הדרשנים בפרשיות חומש בראשית, אך אם יבואו לדרוש בפרשת לך לך בעיצומו של קיץ, יתמהו עליהם השומעים, על אף שדברי תורה הם, וראוי לשמעם בכל עת וזמן. יוצא מן הכלל היא פרשת קורח, אשר עליה נאמר "פרשה זו יפה נדרשת", שהרי תמיד ניתן וראוי לדרשו בפרשה זו, ולחזק את הציבור מפני המחלוקת. מחלוקות יש תמיד, בין 'ציבורים' שונים, בין אדם לחברו ולשכנו, ואף בין בני הבית, בנושאים שונים ומגוונים, כגון: על כמה מעלות יש להפעיל את המזגן - עשרים או עשרים ואחת וחצי? מתי ראוי שיידלק החשמל בשבת, בחמש (כך טוען ר' פלוני), או בשש (כדרישתה התקיפה של רעייתו)? לאיזו מסעדה יצאו עובדי המשרד ביום הגיבוש, חלבית או בשרית? בהכשר הזה או בהכשר ההוא? שנים מהעובדים כועסים מאוד, שלושה אחרים פגועים עד עומק נפשם, ואחד מוחה בתוקף שכל הרעיון אינו ראוי כלל, וברוח זו הולך ומתגבש הגיבוש... כל זה עוד לפני שהזכרנו את מחלוקות הענק על תקציבים והקצאות למוסדות, ועל מחלוקות שעניינן עקרונות - אמיתיים או מדומים - ופרינציפים.

סיפור מספרים על שני אנשים, שהתארחו באיזשהו בית הארחה זנות. באמצע הלילה, בעת שהתהפכו השניים על מזרניהם הדקים, נתגלע ביניהם ויכוח מר - זה אומר קר לי, חייבים לסגור את החלון, וזה אומר חם לי, חייבים לפתוח. התחפרו איש איש

בטענתו, והחליפו גידופים ועלבונות, אם כי עייפים היו מלצאת ממטותיהם, ולבסוף נרדמו מבלי ליישב את הוויכוח. לאחר שהאיר היום, קמו משנתם רגוזים וממורמרים, ובאותה שעה התברר להם שבחלון לא היתה כלל שימשה... הכל פסיכולוגי, כמו במריבות ובוויכוחים רבים.

עוד סיפור מסופר, על דרשן אחד - לא ממש למדן מופלג שהיתה לו דרשה יפה ומפולפלת על פרשת קורח. ומה עשה אותו דרשן כאשר קראו בתורה פרשת שלח לך או חוקת, לך לך או שמות ?

היה אותו דרשן עולה לדרוש, ומתחיל לומר בלהט: "בפרשת השבוע שלנו יש לקחים גדולים וחשובים מאין כמותם, הסכיתו ושמעו..." ואז היה מכניס ידו לכיס הימני של חליפתו, אחר כך פשפש בעומק כיסו השמאלי, עבר לכיס החולצה, ולאחר מכן לכיס המכנסיים. קהל השומעים תלה בו מבטי תמיהה, מה הוא מחפש? "אוי", הוא אמר לבסוף, הקופסא של הטבק! אני זקוק לקמצוץ טבק כדי לחזק נפשי וליישב דעתי, לפני שאעמיק בדרשה הנפלאה שלפנינו".

הוא חיפש ופשפש עוד זמן מה, ואחר כך הפטיר: "אהה, להיכן נעלמה קופסת הטבק ההיא? כמו קורח בשעתו, נבלעה הקופסא באדמה, ואיננה? אוה, מאחר וכבר הזכרתי את קורח, נזכרתי בפרוש נפלא על מחלוקתו ועל עדתו..."

אם אין דרשה בנושאים אקטואליים, ואין פירוש שאפשר לקשרו לתקופת השנה ולפרשה, או לחילופין ל"חתן שלנו", תמיד אפשר להביא את קורח, הוא מסתדר יפה עם כל הפרשיות...

(מתוך הספר 'דורש ציון' בהוצאת 'יפה נוף')

לתרומות ושותפות בהפצת הגליונות

055-400-77-20

או כתבו לנו למייל

A950850750@GMAIL.COM

מרן נשא את מבטו אל האיש שהתיימר למחות על כבוד השבת, ושאל אותו חרש: "האם יש לך גנרטור בשבת?"...

הגאון רבי שלמה לווינשטיין שליט"א על הליכותיו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל

בְּקִנְיָא אֶת קִנְיָתִי בְּתוֹכְכֶם (כה יא)

אחד מהעוסקים בקירוב רחוקים בארץ ישראל לקח קבוצה של אנשים מקיבוץ להראות להם את העיר בני ברק. הוא הראה להם את הישיבות, בתי הכנסת ועוד מקומות שונים. במהלך הסיור הכניסם לבית רבינו מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל והראה להם את הבית בפשטותו, ובהמשך הכניסם לרבינו. סיפר לרבינו מי הם, ולבסוף ביקש שיברך אותם. רבינו סרב: "הם אינם ראויים לברכה, הם מחללי שבת, ואיני יכול לברך!".

ניסה הלה שוב ושוב, אך רבינו לא הסכים בשום אופן. הם חזרו לביתם, ולאחר כמה ימים שאל אותם המדריך, מאיזו נקודה הם התרשמו ביותר בעיר בני ברק. פה אחד אמרו כולם: מכך שמרן לא הסכים לברכם. הם הסבירו כי ראו שאפילו בדור חנפן ושקרן כל כך, שבו כל אחד מנסה לרמות את השני ולשקר עליו, כאן קיים איש אמת שאינו חושש לומר את דעתו האמיתית עליהם בפניהם.

זה היה הדבר שהתפעלו ממנו יותר מכל דבר אחר, ומיד המשיכו וביקשו שידאגו להביא להם אברכים שילמדו אותם כיצד צריכים יהודים להתנהג בשבת קודש.

כך ארע גם לאחר המוסדות בארץ ישראל שהסתמך מאד על תרומתו הגדולה של יהודי מסורתי. באחד הימים קרא הלה בעיתונות החילונית על רבינו, התרשם והתעניין, ובהזדמנות הראשונה ביקש ממנהלי המוסדות שיסדרו לו אפשרות להכנס אליו ולראותו.

המנהלים נענו לבקשת ונסעו איתו לבית הרב. כשנכנס השפיל מרן את עיניו לכיוון הרצפה. "יש כאן יהודי שתורם הרבה כסף ורוצה ברכה" - אמרו המנהלים. השאיר רבינו את עיניו מושפלות ושאל את היהודי: "האם אתה שומר שבת?".

העשיר גמגם משהו בתשובה, ורבינו נפרד ממנו לשלום ולא הסכים לברכו.

בכל הדרך חזור, שתק הנדיב ושתקו המנהלים. הם הרגישו שהם נפלו כאן לבוץ, והתחרטו על כך שהגיעו בכלל. כשהגיעו למחוז חפצם פנה אליהם הנדיב ואמר להם: "דעו לכם, האיש הזה שהיינו אצלו - הוא אוהב אותי באמת. יש כאלו שאוהבים את הכסף שלי, ובשביל זה לא יעירו לי על דברים מסוימים כדי שלא יפסידו. אבל כאן זה היה אחרת!".

את זה כולם יודעים!

ביום מן הימים נכנס למחיצת רבינו אחד ממובילי המערכה בענין התכלת, וניסה לשדלו להטיל פתיל תכלת בטליתו. הגראי"ל דחה את ההצעה בטענה, שהואיל ואנשים רבים מתבוננים בהנהגותיו ויבואו לעשות כמותו, הוא מעדיף להמנע מכך. אולם האיש לא הרפה והמשיך לדחוק ברבינו: "אז שראש הישיבה יסתיר את ציציות התכלת מתחת לבגדיו, וכך אף אחד לא יראה, ואיש לא יבוא לנהוג כמותו"...

למשמע הדברים הפציע חיוך על פני ראש הישיבה. "ומנין לך שעכשיו אין לי ציציות תכלת מתחת הבגדים?!", טוב, את זה כולם יודעים! "נחפז האיש להשיב. "גם את זה כולם ידעו!" השיב ראש הישיבה מיניה וביה, ונסתתמו טענותיו של האיש.

האם יש לך גנרטור בשבת?

באחת התקופות ניסה יהודי לרתום את רבינו למאבק פומבי בנוגע לשמירת השבת במרחב הציבורי. הלה דיבר בעוז על כבוד השבת וקדושת יום השביעי. כאשר מאחורי קנאותו המדומה מוסווה אינטרס עסקי אישי...

רבינו נשא את מבטו אל האיש שהתיימר למחות על כבוד השבת, ושאל אותו חרש: "האם יש לך גנרטור בשבת?"... למותר לציין כי האיש נאלם דומיה ועזב את המקום.

איך אפשר לנתח כשהקב"ה לא נמצא עם הרופא בחדר הניתוחים?

לרבינו היה שיעור קבוע בשבת אחרי סעודה שלישית לאברכים תלמידי חכמים.

באחד השיעורים נקט רבינו בצעד לא שגרתי, סיפר להם על שאלה שנקרתה לפניו באותו שבוע, וביקש שישמיעו את דעתם בענין:

לחולה מסוכן שהיה זקוק לניתוח, הציעו שתי אפשרויות - רופא אחד מומחה גדול בעל שם בינלאומי, אבל אדם מתנשא עד כדי כך שאי אפשר לשוחח עמו אפילו שיחה פשוטה שהחולה והמשפחה זקוקים לה כדי להרגע. האפשרות השניה היא רופא בינוני טוב מאד, אולם אדם טוב ונעים הליכות שאפשר לשוחח עמו בדבר איש אל רעהו. מי מהם עדיף?

אמרו לו כולם: ודאי שהרופא הבכיר עדיף, כי עליו אפשר יותר לסמוך מן הבחינה הרפואית, ומה שאינו מתנהג כראוי - מה לעשות, ממילא "טוב שברופאים לגיהנום" (קידושין פב ע"א)...

היה שם עוד יהודי תלמיד חכם ועסקן רפואי, והוא אמר ההיפך: "צריך לקחת את הרופא השני כי על בעל גאווה אמר הקב"ה: 'אין אני והוא יכולין לדור בכפיפה אחת'. ואם כן איך אפשר לנתח כשהקב"ה לא נמצא עם הרופא בחדר הניתוחים? הרופא אמנם גדול, אבל הקב"ה לא יהיה שם?!

[אמנם, רבינו נשאל אם זו הוראה לתמיד, נענה כי בכל פעם יש לשאול].

סיפור מקורבו של רבינו, רבי צבי בוימל שליט"א

סיפור מקורבו של רבינו, רבי צבי בוימל שליט"א, שהשתתף במסעותיו של רבינו זצ"ל: אפשר היה לראות בחוש, כי בכל רגע ורגע היה רבינו חושב ובודק מהו רצונו של השי"ת. הוא היה אדם שבדק עצמו בכל הנושאים, עד כמה הוא נקי מנגיעות. אפילו אנשים פשוטים, חשו וראו זאת בכל מקום ומקום.

באחת הנסיעות ישב רבינו במחלקה ראשונה. מי שמכיר את המושג הזה, יודע כי שם יושבים כל נהנתני העולם. יש שם כסא רחב שנפתח למיטה, ואוכל מכל טוב.

אבל רבינו היה יושב בקדמת הכסא, לא מתקרב אפילו למשענת שלו, ובידו הגמרא עמה היה לומד ללא הפסקה. לקראת הנסיעה היו מצלמים דפי גמרא מהמסכתות אותן הוא לומד, והוא היה לומד ללא הרף, גם כאשר היה יודע כי למחרת עליו להתייצב בכמה וכמה מקומות ולדבר.

מנהל השרות בטיסה סיפר, שהוא יודע כי הרב לא הכניס לפיו במשך שעות אפילו טיפת מים. היינו נכנסים אליו כדי לדבר עמו. ובאחת הפעמים שהייתי שם, הגיע לפתע קברניט הטיסה לראות את רבינו, כנראה סיפרו לו על הנוסע המיוחד, והוא בא לראות את התופעה. שמעתי כיצד הטייס פונה אל רבינו ומספר לו שיש

לו בת חולה ומבקש שהרב יתפלל.

לאחר שהטייס סיים לדבר עם הרב, אמרתי לו בהומור: "כיצד אתה משאיר את תא הטייס לבד?" והוא השיב לי: "אם יש במטוס יהודי כזה, לא צריך כלל טייס..."

זאת אמר יהודי רחוק מתורה. אבל גם הוא חש שיש כאן יהודי מיוחד, מורם מעם.

ובכיתי מרוב התרגשות

הייתי עם רבינו במהלך מסע ארוך בארצות הברית ולאחר מכן בדרום אמריקה. מדובר בשבועיים של פעילות אינטנסיבית, בהם מעל עשרים וארבע המראות ונחיתות, ורבינו כמעט לא אוכל ולא שותה במושגים שלנו. מעט דיסה בבוקר, לאחר מכן שעות ארוכות ללא אוכל, ושוב אכילה מועטה.

היינו גם במקסיקו שם מזג האוויר דליל, וכאשר עולים קומה אחת, מתנשפים כאילו עלו כמה וכמה קומות. כל הזמן חשנו לבריאותו של רבינו, אבל הוא הלך כדרכו, עלה וירד, בלי לחוש כל בעיה. הרופא הצמוד שליווה אותו כל העת, אמר כי מעולם לא נתקל בתופעה שכזו.

כך משך שבועיים, הוא נוסע ממקום למקום, מדבר, מקבל קהל ולאחר מכן שב לארץ במטוס פרטי. בעוד אני שבתי לביתי ברחובות סיפר לי שכנו לבנין, הגאון הרב ישראל זצ"ל, שראה אותו יורד מהמכונית שהביאה אותו משדה התעופה נכנס לביתו, אל חדרו, נוטל גמרא ומתיישב ללמוד, כאילו שב מאיזה 'סיבוב' קצר ברחוב חזון איש.

עליתי לביתי - סיפר הרב ישראל זצ"ל - ובכיתי מרוב התרגשות, לראות את הפשטות של רבינו, כאילו לא היה כלום, וזאת לאחר שבועיים של טיסות ברחבי העולם...

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'מתוך האור')

מרן הגאון רבי ברוך דב פוברסקי שליט"א אמר, כי היצר הרע היה מפחד מאביו פחד מוות וחשש להתעסק איתו

הגאון רבי יעקב שייש שליט"א על סוד ההצלחה!

אַתְּ הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בְּבֹקֶר וְאַתְּ הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים (בה, ד)

בהקדמה לספר "עין יעקב" מובא מדרש מופלא שמקורו אינו ידוע, ובו דנים חז"ל מהו הפסוק הכולל המכיל את יסודות כל התורה כולה.

"בן זומא אומר מצינו פסוק כולל יותר והוא 'שמע ישראל' וגו'. בן ננס אומר: מצינו פסוק כולל יותר והוא 'ואהבת לרעך כמוך'". המדרש ממשיך ומביא את דברי רבי שמעון בן פזי, אשר נחלק על שני חבריו וסבר כי ישנו פסוק כולל יותר המכיל את יסודות התורה והוא: "אַתְּ הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בְּבֹקֶר וְאַתְּ הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים".

ניתן להבין בנקל את דברי בן זומא, שהרי קריאת 'שמע ישראל' הנצחית נישאת על שפתותינו בכל בוקר ובכל ערב, ומלווה את עם ישראל לדורותיו ברגעים הכי נשגבים. גם דברי בן ננס מתיישבים על הלב, שהרי 'ואהבת לרעך כמוך' הוא כלל גדול בתורה. אבל מה הטעם בדברי רבי שמעון בן פזי ואיזה לימודים ויסודות מוסריים יכולים אנו להפיק מפסוק המציין את זמני הקרבת הקרבנות?

למרבת הפלא ממשיך המדרש ואומר: "עמד רבי פלוני על רגליו ואמר: הלכה כרבי שמעון בן פזי, דכתיב 'ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן'". ואם כן מתעצמת שאלתנו מהו הלקח המיוחד שאנו יכולים להסיק מהמילים "אַתְּ הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בְּבֹקֶר וְאַתְּ הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים", ומדוע רבי שמעון בן פזי הגדיר את הפסוק הזה כפסוק כולל בתורה?

ניתן לבאר כי רבי שמעון בן פזי רמז בדבריו יסוד המהווה את שורש ההצלחה של בן העלייה בעולם הזה, והוא העקביות בכל התחומים.

ישנו אדם הקובע עיתים לתורה, אבל ביום אחד הוא לומד טהרות וביום אחר הוא לומד זרעים, ביום אחד הוא לומד דף היומי וביום השני "משנה ברורה" על הסדר. בכל פעם הוא שולף מהארון את הספר הראשון שמזדמן לידי, מניח על הסטנדר ופותח בלימוד. אמנם הוא לומד בחריצות ובהתמדה, אבל בלי סדר, בחוסר עקביות וללא חתירה למטרה מוגדרת וברורה.

בא רבי שמעון בן פזי ומלמד אותנו כלל גדול בתורה: "אַתְּ הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בְּבֹקֶר וְאַתְּ הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים". אדם צריך לשמור על סדר ועקביות ולהמשיך באותה מגמה מידי בוקר ומידי ערב, ורק כך יעלה בידו לגדול בתורה.

זכיתי לראות בעיני את הגאון הגדול רבי דוד פוברסקי זצ"ל, שהסדר והעקביות היו נר לרגליו. בשנת תשמ"ו, בתחילת שנות

לימודי בשיבת פוניבז', נהג רבי דוד להגיע להיכל הישיבה בכל לילה בשעה אחת וחצי, מבלי לשנות ממנהגו בכי הוא זה. בכל לילה, ללא יוצא מהכלל, גם בליל שבת, גם בליל תשעה באב וגם בליל פורים, היה רבי דוד מגיע לבית המדרש כהרגלו ולומד בשקידה ובהתמדה עצומה.

באחד מלילות השבת, לאחר שהגנרטור כבה ועלטה כבדה שררה בהיכל הישיבה, הופיע רבי דוד כהרגלו בבית המדרש והחל ללמוד בעל פה. לא יכולנו לכבש את פליאתנו ושאלנו את רבי דוד למה הוא הגיע ללמוד בחשכה.

רבי דוד השיב במילים הבאות: "אם לא אגיע היום, גם מחר אני לא אגיע. בגילי יש אלף תירוצים בכל יום למה לא להגיע לבית המדרש!"

האיש שהיצר הרע פחד להתעסק איתו!

כשהספידו בנו, 'יבדלחט' א הגאון רבי ברוך דב פוברסקי שליט"א, אמר כי היצר הרע היה מפחד מאביו פחד מוות וחשש להתעסק איתו. הטקטיקה הרגילה והקבועה של היצר הרע היא לפנות לאדם ולומר לו: 'אל תקום באחת וחצי בלילה - הרי חורף עכשיו, קר בחוץ ויורד גשם - אף אחד לא מצפה ממך להיפרד כעת מהמיטה החמה!' בכל יום היה היצר הרע מגיע לרבי דוד כשבפיו טענות ונימוקים חדשים: 'הרי יהודי מבוגר כמוך עלול להחליק ברחוב החשוך, הרי

זהו הסר
היסודי והכולל
שלמד רבי שמעון
בן פזי מהפסוק:
”אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד
תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֶת
הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה
בֵּין הָעֶרְבַּיִם.”
האדם צריך לשמור
על סדר ועקביות
ולהמשיך באותה
מגמה מידי בוקר

יהודי זקן כמוך יכול ללקות בדלקת ריאות, ובכלל, ממתני יהודי בן
תשעים קם ללמוד באמצע הלילה?!

אולם בכל פעם שהיצר הרע פנה אליו בצורה הזו, היה רבי דוד
מתחזק במידה כנגד מידה ולמחרת היה קם חצי שעה יותר מוקדם.
בכל פעם שהיצר הרע ניסה להניא אותו מללכת לבית המדרש
באישון לילה, היה רבי דוד מעניש את היצר ומקדים להגיע למחרת
לבית המדרש.

היצר הרע שנוכח לראות כי כל דיבוריו ושכנועיו משיגים בדיוק
את התוצאה ההפוכה, הבין שלא כדאי לו להתעסק עם רבי דוד
והניח לו לנפשו...

האם המזוודה של הבחור מסודרת כראוי

כאשר הסבא מקלם זצ"ל ביקש לברר את מצבו הרוחני של
אחד מתלמידיו, הוא היה הולך לבדוק האם המזוודה של הבחור
מסודרת כראוי, האם מיטתו מוצעת כהלכה והאם נעלי הבית שלו
מונחות אחת ליד חברתה. כשגילה שחפציו של התלמיד מאורגנים
בסדר מופתי, היה סמוך ובטוח כי התלמיד נמצא בדרך הנכונה.
שיטת החינוך של ישיבת קלם גרסה, שכאשר בחור מפוזר בחיים,
הוא יהיה מפוזר גם בלימוד וביראת שמים. ומאידך גיסא, כאשר
בחור מסודר בחיים, הוא יצליח גם ללמוד תמידים כסדרם ולעלות
ולהתעלות בתורה וביראה.

ומידי ערב, ורק כך יעלה בידו לגדול בתורה וביראה.
זו הראיה שהביא רבי פלוני לדברי רבי שמעון בן פזי מהפסוק:
”כָּל אִשׁוֹר אֶנִּי מֵרָאָה אוֹתָךְ אֶת תְּבִנָּתוֹ הַמִּשְׁכָּן וְאֶת תְּבִנָּתוֹ כָּל כְּלָיו
וְכֵן תַּעֲשֶׂה” (שמות כה, ט).
כאשר אדם מתכנן את חייו פי תבנית עקבית ורציפה, כאשר
הוא לומד בכל יום לפי תכנית מסודרת ומאורגנת, הוא זוכה
לבנות את עצמו נדבך אחר נדבך ולהפוך לבן עלייה אמיתי
הבנוי לתלפיות.

(מתוך הספר המומלץ 'דורש טוב' בהוצאת 'יפה נוף')

המשך מעמוד 2 | רשכבה"ג מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצוק"ל

והוא אדם קשה מאד וממאן לתת גט.
”רבי יצחק ניסה את כל האפשרויות, וללא הועיל, עד שהציע
לו: 'שמע, אתה ודאי מאמין שיש 'עולם הבא', ואתה יודע שאשתך
צדיקה, אם היא תתן לך את ה'עולם הבא' שלה - האם תהיה מוכן
לתת גט? הרי שנינו יודעים שהיא לא תשוב לכאן לעולם, ואתה לא
תיסע לארץ ישראל לעולם, אז מה אכפת לך במחיר הזה?'. הבעל
הסכים, והביע נכונות לתת את הגט על תנאי זה.

”רבי יצחק זצ"ל שב ארצה והציג בפני האשה את הרעיון
וההסכמה, אך היא נבהלה ואמרה שאינה מוכנה להעביר את העולם
הבא שלה, גם במחיר שתישאר עגונה. רבי יצחק אמר לה 'אז אני
אתן לך את העולם הבא שלי. נחליף. ואת תתני לו את שלך'... לזה
היא כבר הסכימה”.

”אבל רבי יצחק הגיע למרן הגרי"ש עם השאלה הלכה למעשה:
האם יש דבר כזה, האם זה מועיל, והאם לעשות את זה ולשוב לרוסיה

ולטפל בענין או לא? ישבתי עד מאוחר בלילה לדון בעניין 'העברת
והקנאת עולם הבא', וב'תנאים בגט', ועוד”, סיפר מרן הגרי"ש
לגרי"מ שטרן שליט"א, ”ואין לי הכרעה מוחלטת. סיימתי הבוקר
קצת יותר מהר את התפילה (בינה זאת!) כדי לעיין עוד, ואפילו לא
אכלתי פת שחרית. 'אין לי ידיים ורגלים' - התבטא מרן זצוק"ל
מתוך חולשה - 'וזו הרי עגונה ממש עם כל הצער והקושי שבזה!'.
”למחרת התעניינתי מה התחדש, ומרן אמר לי: 'ר' מיכל, זה עוד
לא ברור, לא עזבתי את הסוגיא, וזו סוגיא שאין בה דברים מפורשים
לענייננו'. לבסוף, ביקש ממני שאלך לרבי יצחק ואומר לו שאין כאן
הכרעה, ושינסה בכל זאת לשכנע את הבעל שירד מהתנאי הזה.
”הסיפור לקח עוד שלושה חודשים, רבי יצחק נסע עוד ועוד,
ובסופו של דבר השיג את הגט בלי התנאי. סיפרתי על כך למרן,
ואנחת השמחה שנשמעה מפיו אין לתארה: 'ברוך ה'! ברוך ה'!'.
(מקור: מוסף שבת קודש, מטות מסעי תש"פ)

כל שבוע הגליון אצלכם במייל

כתבו לנו ונשמח לצרף אתכם לרשימת המנויים

A950850750@GMAIL.COM

סיפרתי פעם למרן הגאון רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל, מה שזכור לי בילדותי בכל בוקר היה מעיר אותנו אבי, נוטל את ידינו ליד המיטה ואומר עמנו את הפסוקים שאומרים. והיה מוסיף לנו תפילה קצרה: אנא ה' עזור לנו שלא נפגע באף אחד..

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א על הזהירות בכבוד חברו

בתולדות הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל כתוב, שהקפיד מידי יום ביומו, לאחר שטעם מהסעודה שהכינה לו אשתו, לשבח אותו ולומר לה שהארוחה שהכינה הייתה טעימה. רבי עקיבא איגר - שהיה שר התורה, והרה"ק מצאנז זצ"ל התבטא עליו וקרא לו: "הצדיק הזקן, הרשב"א שבדורנו, שאין לנו מושג בגדלותו" - הבין כמה חשוב לפרגן לרבנית, ולהחמיא לה על מה שהכינה.

הנהגה דומה מופיעה בספר "מאיר עיני חכמים" על מרן ה"חפץ חיים" זצ"ל, שמיד לאחר שטעם משהו מהארוחה שהכינה לו אשתו, הקפיד להחמיא לה על מעשה ידיה. אלא שלאחר מכן פסק מלאכול! כי אם הארוחה טעימה - איך ניתן להיות "בעל תאוה" ולאכול ממנה?...

אין לנו מושג מה יכול אברך, או בחור, ואפילו ילד, להועיל, אם הוא אומר לאשתו או לאמו, שהארוחה היתה טעימה! כמה תעצומות וכוחות נפש יכול דבר כזה להחדיר בבית יהודי!

כמה דמעות ועגמת נפש אירעו ממנהלים שלא היו מסוגלים להחמיא לעובדיהם

מי לא ממתין שהעומד עליו - מנהל העבודה, או מנהלו הרוחני וכדומה - יחמיא לו? כמה דמעות ועגמת נפש אירעו ממנהלים שלא היו מסוגלים להחמיא לעובדיהם על עבודתם! אם הם מחמיאים להם - הרי עיניהם היו זורחות משמחה, ואף היו מצטטים את הדברים בבית, לפני בן או בת זוגם.

כמה כוחות אפשר להחדיר למלמד בתלמוד תורה, באמצעות מכתב קטן ששולחים לו, ובו ההורים כותבים שהילד סיפר כראוי את פרשת השבוע, המלמד רואה בכך שעמלו לא היה לריק אלא נשא פרות.

מי לנו גדול מרבה של ירושלים, הגה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, שבחן פעם אחת בשבת קודש את נכדו על תלמודו, והנכד לא כל כך הצליח... משום כך החליט לעלות אל המלמד ולשוחח עמו, איך ניתן לקדם את הנכד שאינו שולט כל כך בחומר? אכן, המלמד החל להשקיע בו כוחות מרובים, וכחלוף כמה שבועות השתפר הילד מאוד, והצליח במבחן שערך לו זקנו.

במוצאי שבת, כתב רבי יוסף חיים מכתב נלהב למלמד, הודה לו ושיבח אותו על המאמצים שהשקיע, ואמר לנכדו שיאמר למלמד שבעצם רצה לבוא אליו בעצמו ולהודות לו, פנים אל פנים, אך

הואיל והוא אינו בקו הבריאות, קשה לו לבוא. כמובן, לאחר שהמלמד קרא את הפתק הוא שמח מאוד... מכתב כה נלהב מרבה של ירושלים, אשר בחן את נכדו הלומד אצלו, וידע היטב, לאו מילתא זוטרתא היא... אולם, כחלוף מספר דקות נדהם לראות שהגאון טרח בעצמו ובא אליו!

לשאלת המלמד למה טרח להגיע, והלא די היה במכתב, ובפרט לנוכח העובדה שהוא אינו חש בטוב - השיב הגאון: "הן לפני כמה שבועות, כשלא ידע את תלמודו, לא הסתפקתי במכתב. עליתי באופן אישי לומר לך את הדברים. אם כן עכשיו, כשיש לי הזדמנות להכיר טובה, לא אבוא אליך לומר לך ולהדגיש בפניך את הנאתי?". אדרבה, כולנו מוזמנים לשאול את המחנכים כמה כח זה מוסיף להם, הפתק הקטן שהם מקבלים מההורים... הם ממתינים לו! אין הבדל אם זה מחנך או כל עובד אחר. מי לא רוצה לשמוע מחמאה גם אם אינו דורש אותה בפרוש. למה "לקמץ" בזה? מה אכפת לך לומר מחמאה לזולתך?

ראיתי דבר נורא אשר תסמרנה שערות הראש

ראיתי דבר נורא אשר תסמרנה שערות הראש, בספר "מעשה

באדם, אפילו בלי משים. לעיתים אומרים איזו מילה לא ראויה אף בלי כוונה, והזולת עלול להפגע מכך. סיפורי פעם למרן הגאון **רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל**, מה שזכור לי בילדותי בחיי חיותו של אבי זצ"ל. בכל בוקר היה מעיר אותנו, נוטל את ידינו ליד המיטה ואומר עמנו את הפסוקים שאומרים בשעת ההשכמה. לאחר מכן היה מוסיף לומר עמנו תפילה קצרה לאמור: 'אנא ה' עזור לנו שלא נפגע באף אחד, ולא יחשוב שום אדם היום שפגענו בו או שרצינו חס ושלום לפגוע בו', כי לפעמים נדמה לאדם שפלוני רצה לפגוע בו ולצערנו, ובאמת זה דמיון שווא, לכן צריכים על כך תפילה מיוחדת. מרן רבי חיים התרגש מאד מדברים אלו. עלינו לדעת, שאי אפשר לזכות למעלה זו בלי תפילה, ועל כן עלינו להתפלל תדיר אל השי"ת שיזכנו לבל נפגע בזולת ואל יחשוב אף אחד שהיה בכוונתו, חלילה, לפגוע בו, וזו זכות שאין למעלה ממנה.

(מתוך הספר 'כבודם של ישראל')

איש"ע על ה"חזון איש" זצ"ל (חלק ב עמוד קסו) מובא בשם הגאון רבי **שמריהו גריינמן זצ"ל**, שהיה מהאנשים הקרובים ביותר אליו. הוא שאל את ה"חזון איש" מהי דרגת השיא שאדם יכול להגיע אליה בעולם הזה.

בטוחני שאילו הייתי שואל רבים וטובים את השאלה הזאת, הייתי שומע תשובות רבות ומגוונות אבל ספק אם מישה והיה מכוון לתשובתו של החזון איש. וכך השיב ה"חזון איש": **"לעבור את השבעים שנה, מבלי לפגוע בבן אדם!"**

ה"חזון איש" היה חומת אש, התורה הקדושה בעצמה. מי כמוהו ידע גודל מעלתה של התורה הקדושה. אילו ישבנו ודיברנו עליו שלוש יממות רצופות, לא היה ביכולתנו להקיף את כל גדלותו. והוא זה שאמר שהשיא הגדול ביותר אליו יכול להגיע האדם, הוא לא לפגוע כל חייו בזולתו!

ואם מותר לי לומר פשט בדבריו, הרי כל מי שרוצה לזכות לתורה, מה שווה כל תורתו אם פגע הוא באחר. בכך נוכל להסביר את דבריו של ה"חזון איש", ולפיהם מי שאינו פוגע ביהודי כל ימי

חייו, יכול לזכות שהשי"ת יעשה לו נסים שלא כדרך הטבע, וזו הדרגה הגבוהה ביותר אליה יכול האדם להגיע.

יש לזכור, שאמר זאת יהודי שכל כולו היה תורה. לא ניתן לתאר את דבקותו בתורה כלל.

אני שמעתי בעצמי מעד ראה, מדודי הגה"צ רבי חיים ברים זצ"ל

אני שמעתי בעצמי מעד ראה, מדודי הגה"צ **רבי חיים ברים זצ"ל**, שהיה ממקורביו את המעשה הבא:

פעם נכנס לביתו וראה את ה"חזון איש" שוכב על מיטתו הפוך, היינו ראשו נמצא במקום בו הניח בדרך כלל את רגליו. כאשר התעורר ה"חזון איש" שאל אותו רבי חיים זצ"ל מה ארע לו ששכב במהופך, השיב ה"חזון איש" שהוא התעמק בסוגיה קשה עד שהגיע לידי התמוטטות ממש, וכאשר ניגש אל מיטתו לנוח מעט, היה כה חלש עד שלא היה בכוחו לשכב כראוי, ולכן נרדם במהופך...

באחד ממכתביו הוא כותב, שבתפילתו הוא מתעמק כמו באחת הסוגיות החמורות בש"ס. ועם זאת, שיא השיאים בעיניו היה - כאשר יהודי אינו פוגע בזולת במשך כל שבעים שנות חייו.

כמה צריך כל אחד להישמר, לבל יפגע

**אלפי יעדים
נתיב אחד!**

נתיב פרו - היחיד שמגיע לכל בתי הכנסת בארץ!
אלפי בתי כנסת נהנים כל שבוע מחלוקת עלוני שבת
בצורה הטובה והמשתלמת ביותר.

רוצה שהעלון שלך יגיע ליעדו?
טלפון אחד והוא בנתיב הנכון!

074-703-5009

נתיבכרה
ככה מצליחים בשטח

'הרואה פנחס בחלום, פלא נעשה לו'

מאוצרותיו של הרב חנניה צ'ולק שליט"א

פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרָן חִפְּתָן (כ"ה י"א)

בגמ' (ברכות נו:): איתא דבר פלא: 'הרואה פינחס בחלום, פלא נעשה לו'. ופרש"י: פלא נעשה לו כמו שנעשה לפינחס, ה'אמרי אמת' (ליקוטים על מסכת ברכות שם) כתב: 'הרואה פנחס בחלום פלא נעשה לו'. והנה איתא דפנחס הוא אליהו, וזהו שנאמר (זמירות למוצ"ש) באלהו 'אשרי מי שראה פניו בחלום'. דהיינו פניו וצורת קדשו של אליהו הנביא. ולכאורה משמע שגם לרואה פנחס בחלום, הכוונה שרואה בחלום פניו וצורתו הק' של פנחס. ואין הכוונה שרואה בחלום את התיבה 'פנחס', כדאיתא בגמ' שם על שאר חלומות שהכוונה לרואה המילה כתובה. אגב, בגמ' ברכות שם (דף נז.) איתא עוד: 'הרואה פיל בחלום, פלאות נעשו לו. פילים, פלאי פלאות נעשו לו'.

היום אין צורך שגדולי ישראל יצאו לגלות...

בְּחֻצָתָם עַל ה' (כ"ו ט)

פה של לומדי תורה דינו ככלי שרת

פְּנֵי יִשְׁשָׁכָר לְמִשְׁפַּחְתָּם תּוֹלָע מִשְׁפַּחַת הַתּוֹלָעִי לְפָנָה מִשְׁפַּחַת הַפּוֹנִי (כ"ו כ"ג)

בירושלמי (ברכות פ"א ה"ב) איתא: אמר רשב"י, 'אילו הייתי עומד על הר סיני בשעה שנתן הקב"ה תורה לישראל, הייתי מבקש ממנו שיברא לו לאדם שתי פיות, אחת שבה יעסוק בתורה ואחת שבה ידבר שאר צרכיו'. לבסוף חזר בו רשב"י ואמר, 'ומה אם כשיש לו פה אחת אין העולם מתקיים בגלל רוב לשון הרע שיוצא משם, אילו היו לו שתי פיות על אחת כמה וכמה שלא יוכל העולם להתקיים' (עיי"ש). והנה ה'אור החיים' (עה"פ 'לפוח משפחת הפוני') כתב דבר נפלא, 'ומצאתי לחסידי ישראל שכתבו כי פה של לומדי תורה דינו ככלי שרת אשר ישרתו במ בודש, כי אין קדושה כקדושת התורה, ולזה אסור לדבר בו אפילו דברי חול הגם שאין בהם דברים האסורים, והוא מה שרמז במאמר 'לפוח' שהוא פה העמל בתורה', 'משפחת הפוני' פירוש צריך לפנות מפיו כל חוץ מהגות בתורה'. ויתירה מזו התבטא הגר"א מוילנא זצ"ל (ב'אגרת הגר"א'): הפה - קדושתו עוד יותר מכלי שרת, 'הפה קדש קדשים'. רעיון זה שהפה הוא כלי שרת כבר מצינו בפירוש רבינו יונה (על מסכת אבות) שלא לדבר בפה דברי חולין.

(מתוך גליונו של הרב צולק תשפד)

רבי חיים מוולוז'ין קיבל על עצמו גלות. משמעה על כך זוגתו היא ביקשה להצטרף אליו, אולם רבי חיים הפציר בה להישאר בבית, מחשש שלא תעמוד בכך, אך כשהתעקשה לקחה עמו, בתנאי שלעולם לא תספר מי הוא, ומאחר ושמעו אמנם יצא בעולם, אך עדיין לא הכירו את מראהו - קיווה שיוכל להסתיר עצמו. והנה, באחד הימים נקלעו רבי חיים וזוגתו לסעודת מצוה של חתן וכלה, ותוך כדי כך אירע שנעלם חפץ יקר, כשהחשד נופל על רבי חיים, הזר. במהרה העמיד אותו הציבור במרכז המעגל וכולם הפליאו בו את מכותיהם. אשתו, אשר הבחינה בכל זאת ממקומה בעזרת הנשים, לא יכלה לשאת זאת, וזעקה מרה: 'הרפו ממנו'. כששמע זאת רבי חיים הוא קרא לעברה 'אל תעזי לגלות', כשהוא מתכוון שלא תגלה את שמו, אך הציבור שהבין שהוא אוסר על אשתו לגלות את מקום החפץ שמסתיר, הגביר את מכותיו... רבי חיים קיבל אותן באהבה, אך אשתו לא יכלה לעמוד בכך, ולבסוף קראה 'הרפו מרבי חיים מוולוז'ין!' רק אז הבינו המכים את חומרת המעשה, הם נפלו לרגליו והתחננו לקבל את מחילתו, ואילו הוא הורה לאשתו לחזור הביתה, מאחר ולא עמדה בסיכומים... 'כיום', אמר רבי א.ל. שטיינמן זצ"ל, 'אין צורך שהצדיקים יצאו לגלות, הם יכולים להישאר ספונים בביתם, משום שהביזיונות בדמות ה'פשוטוילים', התקשורת והעיתונים, מגיעים אליהם לתוך ביתם... (תוכו רצוף אהבה).

ותחזינה עיננו בשובך לציון ברחמים

אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח
ואף על פי שיתמהמה עם כל זה אהבה לו בכל יום שיבוא

"ריבוננו של עולם! הרי אתה רוצה שהמשיח כבר יבוא. גם אנחנו רוצים, אנחנו מחכים לו כבר יותר מאלפיים שנה. אז אנא תביא אותו כבר"...

הציפייה לגאולה של הגה"צ רבי משה טורק זצ"ל

באב בישיבה - והסיבה לכך היתה רבי משה. הוא רצה לשאוב מושגים מיהודי של פעם שליבו מלא ערגה וגעגועים לקדוש ברוך הוא ולגאולה השלימה.

בנו רבי **יוסף צבי שליט"א** מספר, כי בתקופת בחרותו ביקש ממנו בחור בן לעדות המזרח שיספר אותו בג' השבועות שלמנהגם מותר הדבר. הלך לשאול את הגאון רבי **חיים שאול קרליץ זצ"ל**, לימים גאב"ד 'שארית ישראל', שהתיר לו. אך רבי משה לא היה מרוצה מהעניין, הוא התכוון שאמנם מותר, אבל צריך לקיים את הרגש של אבלות, וראוי שימצא מישהו אחר שמותר לו לכתחילה לספר, ולא להזדקק ל'היתרים' מרב.

בשנים האחרונות, יכלו לפעמים לשמוע אותו מדבר לעצמו ולהיחשף לעולמו הפנימי וטוהר מחשבותיו. סיפר אחד הבנים, כי לא פעם בהיכנסו שמע אותו אומר לעצמו: "ריבוננו של עולם! הרי אתה רוצה שהמשיח כבר יבוא. גם אנחנו רוצים, אנחנו מחכים לו כבר יותר מאלפיים שנה. אז אנא תביא אותו כבר"...

היה שגור על פיו כל השנים הלחן הידוע "שיבנה בית המקדש", אותו שר בכל הזדמנות - ותמיד ברצינות ודבקות. היה לו ניגון נוסף מרגש מאד שהיה מגן אותו הרבה פעמים, ניגון בלי מילים. לאחר בירור נודע לבני המשפחה שזהו ניגון מסורתי שהיו שרים בפרשבורג בסיום הסדר בליל פסח, והיה מוסב על מילים באידיש שביטאו את הציפייה למשיח, משהו בנוסח הזה: "שהקב"ה כבר יביא לנו את המשיח". אף ביומו האחרון, כששכב במיטתו תשוש וחלש, שמעוהו מפזם לעצמו את הניגון ההוא...

(מתוך הספר 'לדמותו של מחנך')

למשיח. ובסוגריים להוסיף: 'אני גם ממתיין להסעה'... עיקר ציפייתו של יהודי אמורה להיות למשיח!..."

בעיקר בלט הדבר בימי בין המצרים, ימים שיוחדו לאבלות ולצער על החורבן והגלות. רבי משה היה שרוי באווירה ממשית של אבל, וניכר היה כי חש את חסרונו של בית המקדש. היה אומר 'תיקון חצות' בחצות היום, כפי שהנהיג מרן ה'חתם סופר' זצ"ל בקהילות הקודש בעיר פרשבורג. העקשנות שלו בעניין נמשכה עד שהיה בגיל תשעים וחמש ויותר; ישב על הארץ לשאוב מושגים מיהודי של פעם שליבו מלא ערגה וגעגועים

ואמר 'תיקון חצות' בכאב אצור, בקול רוטט ובעיניים מצועפות בדמעות

ובתשעה באב עצמו ניכר היה בו שהוא נתון בסערת-רוח. ישב על הארץ ברוח-קודרת ופלגי מים ירדו מעיניו. את כל הקינות אמר ברגש עצום ובקול מתחנן, דמעתו על לחיו הפגינה כלפי-חוץ כמה גדול היה שברון לבבו. רבים העידו, כי המראה שלו בוכה כילד באמירת הקינות - חיזק אותם. הגאון רבי **דניאל יעקובוביץ שליט"א**, גילה בשעתו לאחד מבניו של רבי משה, כי בשונה מרבים אחרים הוא תמיד רצה להישאר בתשעה

הגה"צ רבי משה טורק זצ"ל, חי בתודעה של ציפייה לגאולה. בכל הזדמנות העלה על נס את ציפייתו לגאולה השלימה ולביאת המשיח

סיפר אחד התלמידים בת"ת 'יסודי התורה' בתל-אביב רבי אליהו רבי שליט"א: בתום יום לימודים שגרתי עמדתי בסמוך לשער התלמוד-תורה והמתנתי להסעה שתיקחני לעיר מגורי חולון. המנהל הרב משה טורק ניגש אלי ושאל: "למה אתה מחכה?". "להסעה לחולון" - השבתי. אחר דקות שאל שוב המנהל: "למה אתה מחכה?" ושוב השבתי: "להסעה לחולון". ואחר דקות שאל בשלישית: "למה אתה מחכה?". כאן פקעה סבלנותי ואמרתי: "פעמיים כבר עניתי לרב". השיב לי המנהל: "דע לך! כששואלים יהודי למה אתה מחכה, התשובה היא תמיד: 'אני מחכה

לְעִי"נ

הר"ר יוסף ב"ר שלמה אהרן הכהן ז"ל

מרת ברכה ב"ר יוסף ע"ה

הר"ר שמעון יהודה ב"ר עקיבא הלוי ז"ל

מרת מלכה ב"ר אברהם יהודה ע"ה

השבת מדברת, השבת באה, השבת הולכת - ולמה התפילין או המזוזה לא מדברים?

רבינו החתם סופר ז"ל כותב בזה דבר פלא

יפקוד ד' אלקי הרוחות כל אשר איש על העדה. (כו, מז)

רבינו החתם סופר ז"ל כותב בזה דבר פלא וז"ל: הנה משה רבינו ע"ה לא היה לו אותו כח שיש ביד נביאים וחכמי הדורות, דאם נסתפק להם דבר הם מוציאים בשכלם וברוח ה' אשר בקרבם, שאם לא כן, כשבאו בנות צלפחד או אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח, היה מוציא הדין ע"פ שכלו, מרמזי תורה או מ"ג מידות וכדומה. אך משה רבינו ע"ה לא היה לו אותו הכח, כיון שהיה יכול לשאול פי הקב"ה בכל זמן ועידן והו"ל כמורה הלכה בפני רבו, וע"כ אמר (במדבר ט, ח) עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם, ובבנות צלפחד (שם כז, ה) ויקרב משה את משפטן לפני ה'.

על כן כשמת יהושע או כל א' ממנהיגי דור, מוריש כחו לתלמידיו אחריו, ואין צורך לומר יפקוד איש על העדה. אך משה רבינו ע"ה חשש שכשימות, אין השכינה תדירה אצל יהושע כמו אצלו, ואינו יכול לשאול כמוהו, ולהמציא מנפשו הדינים והתקנות, זה אין בכח משה להורישו, כיון שהוא עצמו לא היה לו אותו הכח, ע"כ התפלל יפקוד אלקי הרוחות איש על העדה. (חתם סופר עה"ת)

וביום השבת שני כבשים שני שנה תמימים (כח ט)

הגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל: בדברי חז"ל רואים אנו שמתייחסים הם אל השבת כאל אישיות, וכמאמר חז"ל (ב"ר י"א ט'): "אמרה שבת לפני הקב"ה" וכו', מה שלא מצאנו כן בשום מצוה אחרת [חוץ מהתורה עצמה] שיהיו התפילין מדברים, או המזוזה או השופר, אבל אצל השבת - השבת מדברת, השבת באה, השבת הולכת, קבלת שבת, מלווה מלכה. ישנה אישיות הנקראת "שבת", אותה מקבלים ולכבודה מכינים. מי היא האישיות הזו? אבל האמת שהאישיות של שבת אינה השבת עצמה, אלא השכינה הקדושה. שבת היא שמו של הקב"ה, ומה שאומרים "בואי כלה" - הכוונה כלפי השכינה הקדושה, וקבלת שבת היא קבלת פני השכינה.

כי מהות השבת היא, שהעולם כולו שבות - ע"י גילוי ענין חידוש העולם, ונשאר ה' לבדו ביום השבת, והאישיות של שבת הוא השי"ת המשרה שכינונו בתוכנו דרך השבת. נמצא שכאשר נכנסת השבת - יחוד השי"ת מקיף את כל מציאות העולם.

לכן, ישנה מצוה מיוחדת של קבלת שבת, מה שלא מצינו בשאר מצוות, משום שבשאר מצוות אין שום אפשרות לקבל, כי מצוה היא ציווי על מעשה, ואינה אישיות בעלת הרגשים שצריך לכבד על ידי קבלת הפנים. זהו גם ענין ההכנה המיוחדת שמצינו רק בשבת קודש. כי השבת היא כביכול אישיות ממשית ולא מצוה ומעשה גרידא.

משל לאחד שלפני חג הפסח שכח להכין

מצות ויין לליל הסדר, אין ספק שכאשר הולך לשכנו לבקש כמה מצות ובקבוק יין, זו היא לו בושה גדולה, שלא הכין מקודם, אבל סוף סוף מקיים הוא את המצוה, ואין כאן מי שיעלב באופן אישי מפני שכחה זו חוץ ממנו עצמו.

אבל אם הודיעו לו זמן ניכר על ביאת אורח חשוב אל ביתו, ולבסוף כשבא האורח מצא שלא הכינו לכבודו כלום, אפילו אם עכשיו יתרוצצו בבהלה ובעסק גדול לשכנים ולחנויות לקנות כל מעדני עולם, זהו עלבון אישי גדול לאורח שלא השגיחו על בואו. כלומר, לא המעדנים היו חסרים לו, שיש לו כיוצא בהם בביתו, אלא זה שלא זכרו את יום בואו ולא הכינו מה שראוי לפי כבודו.

וכן הוא ממש ענין השבת המיוחדת מכל המצוות בחיוב ההכנה. שההכנה היא אות כבוד והערכה כביכול כלפי האישיות הממשית - א-ל חי וקיים - השכינה הקדושה - הבאה בכבודה ובעצמה אלינו אל ביתנו עם כניסת שבת קודש.

(מתוך הגדה של פסח תפארת שמשון)

מעוניינים להיות שותפים
בזיכוי הרבים הגדול?

להנצחות ותרומות
להגדלת
תפוצת הגליונות

התקשרו
055-400-77-20

השיב מרן הגר"ש אלישיב: אם אתה אומר שהיא נוסעת, שיהיה בהצלחה, אבל אם אתה שואל האם לנסוע, עדיף שתתפלל בכותל המערבי

כל מה שכדאי לדעת על 'הכותל המערבי'

הגאון רבי חיים שמואלביץ היה רגיל לתמוה על אלו מבני הישיבה שחסרו לפעמים בישיבה מפני שנסעו הרבה לכותל המערבי, שאף אמנם שהכותל קדוש אבל התורה היא קודש קדשים.

ודעת הגר"א נבצל, שמי שחושב שיקבל התעוררות רוחנית מתפילה בכותל, מותר לו ללכת. (וראה שו"ת א"י) הגר"ח קניבסקי נשאל שבמשפחה אחת רוצים לעשות תפילה מיוחדת על איזה צרה, האם יעשו אותה בבני ברק או בכותל המערבי, שבב"ב יהיה פחות ביטול תורה, אך בכותל מתפללים יותר טוב, וגם יש את מעלת המקום, והשיב, אם צריך לתפילה לא שמענו שמתחשבים עם ביטול תורה, וכי בציבור שמתענים ומתפללים נמנעים בשביל ביטול תורה, ואם כבר צריך תפילה צריך שיהיה באופן היותר טוב. (דרך שיחה)

עשרה ראשונים בכותל המערבי

גם בכותל המערבי אשר הומה אדם תמיד, אפשר לקיים את עניין עשרה ראשונים, מאחר שבמג"א ובמשנה ברורה מבואר שעניין עשרה ראשונים מתקיים דווקא כאשר מתפלל שם עמהם, וא"כ בכל מנין ומנין העשרה הראשונים זוכים לשכר כנגד כולם.

ובשו"ת שערי ציון העיר, שהרי בטעם עניין העשרה ראשונים כתב רבינו יונה שזה בגלל שהם גורמים לשכינה שתבוא, וא"כ יש מקום לדון אם גם בכותל המערבי אשר לא זה ממנו שכינה מעולם, יש מעלה בעשרה הראשונים. עיי"ש עוד, ובספר שמענו כן ראינו.

מן הראוי להמנע מריקודים

הגר"מ שטרנבוך כתב בספרו מועדים וזמנים שכבר העלו גדולי הדורות שצריך להתנהג בכותל כאילו מתו מוטל לפניו ממש, וצריך להרבות שם בצער להשתתף בצער השכינה הקדושה שם שהיא בצער, וכ"ש שאסור לרקוד במקום ששכינה כנגדו ממש בצער ובוכה ומיללת. וכתב עוד טעמים לכך שאין לשמוח ולרקוד שם, עיי"ש שם. הגר"ש אזיערבך השיב לשואלים שמן הראוי להמנע מריקודים שם, שהריהו כמי שמתו מוטל לפניו, אולם אין למחות כלל ברוקדים, כיון שכך היה נהוג מקדמת דנא.

הגר"א נבצל נשאל: כשיבוא משיח צדקינו בב"א וייבנה בית המקדש, האם הכותל המערבי יישאר מקום תפילה חשוב, והשיב, מ"מ זהו מקום שהתפללו בו גדולי ישראל אלפי שנים.

עוד נשאל האם יש טעם לבאר מדוע יש כה הרבה יונים בכותל, והשיב שיתכן לבאר בדרך צחות שהטעם הוא משום שכנסת ישראל נמשלה ליונה (גיטין מ"ה).

פעם יהודי סיפר להגר"ש אלישיב שבתו הכלה חושבת לנסוע לתפילה על ציון ... ושאל האם כדאי, השיב הגר"ש: יותר טוב שתגיד תהילים. שאל היהודי: גם שם היא תגיד תהילים, וענה: אם אתה אומר שהיא נוסעת, שיהיה בהצלחה, אבל אם

אתה שואל האם לנסוע, עדיף שתתפלל בכותל. ואמר: מעולם לא זזה שכינה מכותל המערבי. ושוב שאל, הרי הלשם אומר (בשם הגר"א) שהשכינה שורה בקברי הצדיקים. וענה: זה 'כמו' השראת השכינה, ואילו הכותל זה השראת השכינה ממש. (פניני תפילה) וכן הגר"ח קניבסקי נשאל מה עדיף, קברי צדיקים או כותל המערבי, והשיב שמסתמא כותל עדיף על קברי צדיקים, כיון שהוא מקום המקדש. (מנחת תודה)

לא מפנים את הגב לכותל

נוהגים שבשעת היציאה מהכותל לא מפנים את הגב לכותל. בספר ארחות רבינו מסופר, שהסטייפלער בעל 'הקהילות יעקב' ביציאתו מהכותל חזר לאחורה ופניו לכותל כחמשה עד שבעה מטר, ואח"כ כל משך מהלך עלייתו מהכותל עד שהגיע למעלה לרחבה העליונה הלך מצודד קצת לצד שלא יראה אחוריו לכותל, עיי"ש. הגר"א נבצל נוהג ללכת עם הפנים לכותל עד סוף רחבת התפילה. מאידך על הגר"ש אזיערבך מסופר שהיה יוצא מהכותל כדרכו, ולא הקפיד ללכת אחורנית.

אבל התורה היא קודש קדשים

ר' אברהם הורביץ מספר שרצה לקחת לכותל את בנו, והקהלות יעקב שאלו מה הוא עושה עכשיו, וענה שהוא עכשיו בישיבה ולומד, אמר הקה"י שהוא חושב שאסור לבטלו מלימודו כדי שישע לכותל.

מרן כבר ביקש ממני בשעה ארבע לפנות בוקר שאקרא לך

אִישׁ אֶשֶׁר רוּחַ בּוֹ (כ"ה)

אני מעריך את הספר שלך. ניתן להבין

שהאברך הצעיר קבל תוספת עידוד

מהערכה מיוחדת זו.

כעבור שנה או שנתיים הביא בני

למרן את הספר השני שהדפיס, ומרן

קיבל את הספר. למחרת בבוקר בשעה

שש, התקשר הרב חנניה צ'ולק לבני,

ואמר שמרן מבקש שהוא יבוא אליו.

בני ענה: "עוד לא התפללתי. מיד לאחר

התפילה, לפני ארוחת הבוקר, אכנס

למרן". אך ר' חנניה השיב לו: "מה אתה

סח? עליך לבוא תיכף ומיד! מרן כבר

ביקש ממני בשעה ארבע לפנות בוקר

שאקרא לך, ואני אמרתי לו, שאיני רוצה

להעריך בשעה כה מוקדמת. אבל הוא

מחכה לך כבר משעה ארבע בבוקר".

בדחילו ורחימו מיהר בני לביתו של

מרן, ותמה מדוע מרן צריך אותו בשעה

ארבע בבוקר. כשנכנס אמר לו מרן:

"אתמול בערב, כשנתת לי את הספר,

הייתי כל כך עייף וחלש, שלא היה בי

כח להודות לך ולהביע את הערכתי

לספר שלך, ואני רוצה לשלם לך". שוב

ניגש מרן לארון, ונתן לו 100 דולר כמו

בפעם הקודמת.

בטוחני, שלא היה זה מקרה בודד, ולא

משום שהוא בני. היתה זו שיטתו של מרן

לעודד ולבנות אנשים, כדי שיהיה להם

בטחון עצמי ושאפה להתקדם.

(מתוך הספר 'במחיצתם' של גדולי התורה)

הרב שלמה לורנץ ז"ל: כאשר בני

רבי יוסף אריה השלים את חיבורו

הראשון "משנת רבינו עקיבא איגר",

נכנסתי עמו למרן הגרא"מ שך זצ"ל,

כדי להראות למרן את הכתבים ולבקש

הסכמה על הספר. מרן אמר, כי חדל לתת

הסכמות, כיון שקשה לו לעיין בספרים

שמביאים לו, אך הוסיף: "תשאירו פה

את הגיליונות, ואם יהיה לי כח, אנסה

לעיין בהם".

כשחזרנו לאחר מספר ימים, אמר מרן:

"הספקתי לעיין בכמה עניינים מהספר,

והחלטתי שלספר זה אתן הסכמה, כי

ספר זה יהיה מצוי תמיד על הסטנדר

ולא בארון הספרים. בספר הזה ילמדו,

והוא יביא תועלת ללומדים". מובן שבני

שאב עידוד רב מדבריו של מרן.

כאשר יצא הספר מבית הדפוס נכנסנו

שוב למרן. בני אמר לו שהביא את הספר,

ומרן ענה שהוא מקבל את הספר, אולם

רצונו לשלם בעבורו ולא לקבלו במתנה.

מרן קם, ניגש לארון ונתן לבני מאה

דולר. בני, שהיה מופתע, אמר שהספר

אינו עולה כל כך הרבה, מחיר הספר הוא

בסך הכל 15 שקלים, אך מרן צחק ואמר

לו: "הבנתי שאתה לא לוקח בעד הספר

100 דולר, אך אני נותן לך 100 דולר כדי

להחשיב את הספר, כדי שתדע עד כמה

היכן היית? לא היה לי מה לומר בסעודה שלישית!

הגאון רבי שלמה

זלמן פרידמן

שליט"א אב"ד

סאנטוב ליקווד:

מספרים שיום אחד

הבחין הגה"צ רבי

משה הלברשטאם

זי"ע בעל "דברי משה", שהגיע "פנים חדשות"

במניינו הקבוע בבוקר. כדרכו ניגש אליו הרב

לקדמו בברכת "שלום עליכם" ולהתעניין בו.

כבר בתחילת השיחה התברר לו כי מדובר

ביהודי הלוקה בנפשו ל"ע, אשר היתה לו "חוות

דעת מקצועית" על כל נושא ותחום בעולם.

ויתרה מזו, היו לו "דברי תורה עמוקים" שהשמיע

להרב, והלה שמח לראות כי סוף סוף יש לו למי

להשמיע אותם ויש אחד ש'מבין' עליהם. הרב

גילה התלהבות לנוכח דברי תורתו וחכמתו,

וביקש ממנו שיזאיל להתארח בביתו ולסעוד על

שולחנו כדי שיוכל להשמיע לו עוד מפניני חכמתו

- "אני צריך לומר תורה בסעודה שלישית" אמר

לו הרב, "ולא תמיד יש לי מה לומר, אשמח אם

תוכל לומר לי מידי פעם את רעיונותיך העמוקים".

הלה קיבל את הדברים כפשוטם ולא ידע את

נפשו מרוב שמחה, ואכן מאז גזל הרבה מזמנו של

הרב, אך הרב, בסבלנות אין קץ ובמאור פנים האזין

ל"חכמותיו". במשך כל השבוע היה היהודי טרוד מזה

ועסוק בהכנת הווארט שעליו להציע לפני הרב,

ואף השתדל להעביר מידע זה לכל סובביו ומכיריו.

פעם כשהיהודי הזה חזר לאחר היעדרות

ממושכת בעקבות אישפוזו בביה"ח, שאלו רבינו:

"היכן היית? הרי לא היה לי מה לומר בסעודה

שלישית!..."

(מתוך 'נועים שיח' שלח תשפג בהוצאת מכון אפריון לשלמה)

עמד רבי עמרם בתור לקניית הכרטיסים, והכניס את ראשו בתוך הקופה

פִּקְנָא אֶת קִנְאָתִי
בְּתוֹכְכֶם (כ"ה יא)

אחד הלוחמים
הגדולים על
חילול השבת
בירושלים, היה
הצדיק רבי
עמרם בלוי זצ"ל.

הוא נלחם בחירוף נפש ממש על דעותיו, דרכו ושיטתו,
כנגד פורקי עול, וקידש שם שמים בעוז רוחו ובעמידתו
העיקשת על קדשי היהדות.

לפלא היה שאכן הסתלק ביום ט"ו תמוז תשל"ד, בדיוק
באותו שבוע בו קראו את פרשת פנחס, פרשת הקנאות.
ידוע, שכאשר מכרו כרטיסים במהלך יום השבת
במועדון הבידור הטמא ברחוב ישעיהו בירושלים,
עמד רבי עמרם בתור לקניית הכרטיסים, והכניס את
ראשו בתוך הקופה, והחל לזעוק "שבת! שבת!" מנהמת
לב מבלי לזוז. השוטרים שהוזעקו למקום היכו אותו
מכות רצח עד זוב דם, אך הוא נשאר עיקש בעמדתו
ולא נרתע. אחר כך גנח מיסורים ומכאובים, אבל נשאר
מרום ברוחו, שש ושמח על שקינא את קנאת השם
ומחה במחללי השבת.

מרן ה'חזון איש' זצ"ל העריך את מסירות נפשו
ופועלו, וכאשר נכלא באחת ההפגנות על קדושת
השבת, יצא ה'חזון איש' מגדרו, ובא לבקרו בכלאו.
בפעם הראשונה סירב שומר בית הכלא לתת ל'חזון
איש' ומלוויו להיכנס פנימה. הוא טען כי אין זה שעת
ביקורים כעת, וגם באו בלי רשיון כניסה, ובירושלים
נתלו מודעות גדולות 'רבים דקרו', אודות הבזיון שנהג
השומר כלפי ה'חזון איש'.

בספר 'מעשה איש' מסופר, כי פעם אחרת שרבי
עמרם נכלא, הגיע ה'חזון איש' לבקרו, כשהוא מלווה
באחיינו מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל והפעם
איפשרו לו להיכנס. מיד כשנכנס לתאו של רבי עמרם
אמר: "באתי לבקר את השבת".

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א מתוך 'אוצרותיהם אמלא'

פתח מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל ואמר: אספר לכם סיפור

אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ (כ"ה יח)

זרח הפריץ מאושר, הלא אין ספק
שהראשון הוא הידען - באיזה שטף,
באיזו רהיטות קרא! מי יעז להמרות
פי הפריץ, המועמד הראשון זכה
בתפקיד. אבל סיפרו זאת לפני רבם
של ישראל, הגאון רבי יצחק אלחנן
מקובנה זצ"ל: אוי לנו שהגענו לכך,
על פי מה קובע גוי מי ראוי להיות רב
בישראל! להפתעתם, נענה ואמר:
"הבחינה דווקא מוצאת חן בעיני,
היא גילתה מי מהם חכם יותר!"
תמהו: "הכיצד?! וכי מה אשם השני
אם הסידור לא נפתח ב'אשרי' אלא
ב'יוצרות'?"

השיבם רבי יצחק אלחנן: "ומי
הפריע לו לקרוא 'אשרי' במקום
היוצרות? ... !

הבינו את התשובה. וקריאת
הכתובה שנכתבה כהלכתה נמסרה
לאחד מרבני הישיבה, שהקריאה
במהירות ואיש לא שם לב לנאמר...
וכלל השריש רבינו (דברי אגדה):
יש דין תורה, ויש את היושר, את
רוח התורה. ולדוגמה: "לא חרבה
ירושלים אלא על שהעמידו דבריהם
על דין תורה" (בבא מציעא ל ע"ב),
ולא ויתרו כרוח התורה.

לקחת אשת יפת תאר היא כדין
תורה, אבל לא לפי רוח התורה, ולכן
יוולד בן סורר ומורה -

ואמר בשם הגאון רבי ישראל
מסלאנט זצ"ל, שאדם יכול להיפטר
כל ימיו מתורה ותפילה, אם ימצא כל
היום במקום שאינו נקי ואסור להרהר
בו דבר שבקדושה - אבל ודאי יתבע
על שהביא עצמו למצב זה!

(מתוך הגדה של פסח 'ישא ברכה')

ראש ישיבה הגיע להיוועץ במרן
הגר"ש אלישיב זצ"ל. בחור משיבתו
התארס עם גיורת, וחלק גדול
מקרוביו ומבני הישיבה אינם יודעים
זאת. אבל כשיקראו את כתובתה,
והכל ישמעו שהוא נושא "גיורתא
דא, רות בת אברהם אבינו", יתגלה
הסוד. והרי הכתובה כשרה בדיעבד
אם משמיטים עובדת היותה גיורת
(אוצר הפוסקים יח), מה יעשו - מצד
אחד, כבוד הבריות. מצד שני, דרך
שאינה ישרה. פתח מרן ואמר: אספר
לכם סיפור -

באחת העיירות נפטר הרב, הגישו
כמה רבנים את מועמדותם, היה שם
פריץ שעל פיו ישק כל דבר, והחליט
שהוא יבחר את המועמד. שישגרו
אליו את שני המועמדים המובילים.
הגיעו, והפריץ נערך למבחן למדני,
פתח את הסידור ב"אשרי", והורה
למועמד האחד: "קרא!" העיף
מבט, וקרא ברהיטות. נטל הפריץ
את הסידור, פתחו, והורה למועמד
השני: "קרא!" ואבוי, הסידור נפתח
ב"יוצרות", והרב התבונן וקרא
באיטיות, מילה אחר מילה.

עורך המדור:
אלחנן נתן ליכטיג

'מה?? היעלה על דעתך שאני אדחה את הפגישה עם האלמנה'??

סיפר אחיינו של מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל הרב אברהם יוסף לייזרזון: מלבד גאונותו העצומה ובקיאותו בכל חדרי תורה של מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל, נודע הוא בליבו החנון, ובמידת החסד המופלגת שלו, כמו גם בצדקות המרובות שעשה עם כל יהודי, ובעיקר עם אלמנות ויתומים. וגם לשם כך הפעיל את כישוריו הנדירים וגאונותו הכבירה.

אחת הדוגמאות לכך היתה בברכת האילנות. במשך שנים נהג הגרש"ז לברך על האילנות שגדלו בחצר ביתה של אלמנה פלונית. פעם העיר אחד המלווים ואמר, שהעצים בחצר זו אינם מבלבלים דיים, והצביע על חצר אחרת שבה יש עצים שהלבלוב שלהם יותר נאה, מה שהופך את המצוה למהודרת יותר.

כששמע זאת הגרש"ז, הגיב ואמר: 'אתה מסתכל על הבלבוב, ואני מסתכל על האלמנה הניצבת בחלון הבית ונהנית לראות כשאני מברך על האילנות הגדלים בחצר שלה. האין אתה סבור שיש בכך הידור גדול יותר במצוה דאורייתא של להרנין לב אלמנה'!!

לא אוכל שלא להעלות כאן סיפור נוסף שהייתי מעורב בו באופן אישי. פעם ביקשו ממני חברי הכנסת החרדיים לסדר להם פגישה עם רבי שלמה-זלמן. הם ביקשו לדון איתו באשר לחוק מסוים. כיון שמעודו לא התעסק בפוליטיקה, סירב הגרש"ז בתחילה להיפגש, אבל לאחר מכן הסכים, קבע את השעה 5 אחה"צ, והקצה לכך 20 דקות.

לאחר שהודעתי את מועד הפגישה לח"כים, קרא לי שוב מרן לחדרו, עשה בידיו סימן של צער, ואמר שזה-עתה הוא נזכר שבשעה 5 נקבעה לו פגישה עם אלמנה. אמרתי לו, 'אז אולי אודיע לאלמנה שתמתין מעט, עד שתסתיים הפגישה עם הח"כים', והגרש"ז נבעת ממקומו, ואמר: 'מה?? האם יעלה על דעתך שאני אדחה את הפגישה עם האלמנה'?? ובמשך שבועיים תמימים לאחר מכן, הרגשתי שמרן הגרש"ז מתפלא עליי, רק בגלל ההווה-אמינא שהיתה לי לדחות את הפגישה עם האלמנה - - -

(הרב משה מיכאל צורן - ספר 'שבת בשמחה').

איני יכול לשכוח את סבי זצ"ל שהיה בחברת 'מזהירי השבת'

ה'קנאות' היא דאגה לכבוד שמים. הוא כל כך אוהב את ה' יתברך עד שאינו יכול לסבול אנשים שמבזים אותו, כדרכו של אדם הרואה שמבזים את אביו. הוא אינו יכול לעמוד בכך. זה הרי אבא שלי! אבוי לך אם תדבר אליו כך!... הקנאות מוכרחה להגיע מאהבה.

איני יכול לשכוח את סבי זצ"ל שהיה בחברת 'מזהירי השבת'. הוא גר ברחוב דוד ילין, והיה הולך למחות על חילולי שבת בשוק מחנה יהודה. זכיתי להצטרף אליו כמה פעמים כילד, ואיני יכול לשכוח את הכאב שלו. ראיתי בחוש עד כמה הוא מיוסר מחילולי שבת.

לא כאותם קנאים שבאים להפגין כנגד חילולי שבת, וכשעוברת רבע שעה בלי שחולפת ברחוב מכונית, הם מצטערים שאין מה לעשות ואין 'אקשן' במקום לשמוח שאין חילולי שבת... וכשפתאום הם רואים מרחוק מכונית, אתה רואה את השמחה על פניהם והם צועקים: 'הנה, הנה'... ואז 'שאבעס!!!'... ה' ירחמנו ויצילנו מהם.

קנאות מוכרחה להיות לשם שמים. משום כך לא שייך שתהיה מפלגה של קנאות, ולא יכול להיות שיהיה תקנון של קנאות. כל מהותה של הקנאות היא מתפרצת אצל יהודי מתוך אהבה לה' יתברך, ואם זו לא התפרצות של לב טהור מתוך אכפתיות לכבוד שמים - ירחם ה'...

(הגאון רבי שלמה מילר שליט"א 'דורש טוב' בהוצאת 'יפה נוף')

מה זה הודך'?

וְנִתְּנָה מְהוּדָךְ עָלָיו (כ"ב)

א. זה קירון עור פנים (רש"י)

ב. בגימ' 'הסוד' לומר לך שמסר לו סוד המרכבה ומעשה בראשית (בעל הטורים)

מהוודך ולא כל הודך.

נמצינו למדין, פני משה כחמה פני יהושע כלבנה

(רש"י, ספרי, בבא בתרא עה)

פרשת פנחס פ"ה גליון 'על הצדיקים' 073-345-30-95 A950850750@gmail.com

הצדיקים הצעירים

המדור שבו תזכו בעוה"ז והשכר הגדול שמור לעתיד לבוא

עשיתי את עצמי כאלו לא ראיתי. איציק היה ממש מבוהל ולאחר שנגב את המחברת הוא מהר ויצא החוצה מהביתה

חיים ויענקי מספרים על המתרחש ב"תלמוד תורה"

בצהרים, מנחם נזכר
שאתמול הייתי עייף וקראתי
ספר בהפסקה, הוא נגש אלי
ואמר לי: "ישראל, אתה ממש
לא בסדר! אתמול נשאת
בהפסקה בכיתה ובטח ראיתי מי
שפך את הקולה על המחברת
שלי. למה אתה לא מספר לי
מי זה?". ממש נלחצתי ואמרתי
למנחם: "מנחם, אתה צודק,
אני באמת ראיתי מי זה, אבל
אני לא רוצה לדבר לשון הרע,

ולכן אני לא יכול לספר לך."

פתאום אתה נהיה לי 'צדיק'

מנחם התעצבן "פתאום אתה נהיה לי 'צדיק' על חשבונאי.
שכחת את כל הטובות שאני עושה לך. כשאני צריך את
העזרה שלך פתאום אתה לא רוצה לספר לי מי שפך את
הקולה... וחוצץ מזה, אתה לא יודע שאם זה לתועלת זה
לא נחשב לשון הרע?" מנחם לא הפסיק ללחץ עלי,
עד שממש לא יכולתי וסיפרתי לו בשקט שאיציק הוא
זה ששפך את הקולה, הוספתי שזה היה ממש בלי כוונה,
נשפך לו בטעות.

זה לא במיוחד הרגיע את מנחם, שמיד רץ לאיציק והתחיל
לצעוק עליו. כמובן שהתחרטתי שספרתי למנחם, אבל
הרגעתי את עצמי בכך שספרתי רק לתועלת, כדי שאיציק
ישלם ויתנצל על הנזק שעשה.

הכל התחיל בהפסקת
הצהרים, כל הפתה יצאה
לשחק, ואני, שהייתי קצת עייף,
נשאתי בפתה וקראתי ספר.
גם איציק ישב בפתה ואכל
ארוחת צהרים.

פתאום הבחנתי, ככה בחצי
עין, שבקבוק הקולה של איציק
נפל והרטיב את המחברת
החדשה של מנחם, החבר שלי.
ראיתי שאיציק ממש נבהל, כי
זו הייתה מחברת יקרה שמנחם

קנה רק לפני יום, והוא מהר לנגב את המחברת. עשיתי
את עצמי כאלו לא ראיתי והמשכתי "לקרא" בספר. איציק
היה ממש מבוהל ולאחר שנגב את המחברת הוא מהר
ויצא החוצה מן הכיתה.

מכיון שאני כבר למדתי שאסור לספר לשון הרע,
החלטתי להתעלם. אפילו שמנחם הוא חבר ממש טוב שלי,
התאפקתי כל היום ועשיתי את עצמי שאני לא יודע כלום.
למחרת, ראיתי שלמנחם יש מחברת חדשה בדיוק כמו
המחברת הקודמת שהכתמה, אבל לא שאלתי כלום כי
לא רציתי להזכיר לו שוב. דווקא איציק שאתמול היה
ממש מבוהל אחרי שהקולה נשפכה, היה נראה היום יותר
רגוע. ואני חשבתי לעצמי: איך הוא כבר שכח שהוא צריך
להתנצל ולשלם על הנזק שעשה? אבל החלטתי שעדיף
להתעלם כי אני באמת לא רוצה לדבר לשון הרע...

ואני התחלתי לגמגם...

אחר הצהריים, כשהגעתי הביתה, התקשר אלי איציק:
"למה סיפרת למנחם שאני זה ששפכתי את הקולה? אתה
לא יודע על כמה אסורים חמורים עוברים כשמדברים
לשון הרע?" הוא שאל.

ואני התחלתי לגמגם... "מנחם מממש לחץ עלי, וחוצץ מזה,
זה היה לתועלת..." ו

אז שמעתי את הקול של איציק עונה בכאב "איזה
תועלת?" הוא שאל, "הרי כבר על הבוקר הנחתי לו על
המקום שלו מחברת חדשה בדיוק כמו המחברת שקלקלתי,
וכתבתי לו שם מכתב התנצלות ובקשת סליחה. מה הייתי
צריך לעשות יותר מזה?" הוא שאל והמשיך בבכי... מה
מנחם הרויח מזה שהוא יודע עכשיו שזה אני? הרי כבר
שלמתי לו את הנזק."

כל כך התביישתי ממך שעשיתי. בקשתי מאיציק סליחה
מעמק הלב. איציק סלח לי בלב שלם, ואני מיד בקשתי
ממנו ללמד יחד את ההלכות, מתי מתר לספר גנות על
החבר לתועלת, ומתי זה מממש אסור.

מאותו יום, התחלנו איציק, מנחם ואני, ללמד ביחד את
הספר "חפץ חיים - שמירת הלשון". התברר לנו שצריך
שיהיו תנאים, שרק אם ממלאים את כל התנאים האלה,
מתר לספר גנות על חבר לתועלת.

עינו גם אתם בספר "חפץ חיים - שמירת הלשון", הלכות
לשון הרע כלל י' סעיף י"ד,

וענו לנו מה המילים החסרות כאן מהנכתב ב'חפץ חיים'
בתחילת הפרט השישי שצריך לבדוק כשרוצים לספר
גנות לתועלת.

אם הוא יכול לסבב את _____
אחרת _____

אם הנכם מעוניינים לזכות בפרסים שלנו כאן בגליון,
אז מתקשרים עכשיו למוקד 'על הצדיקים' - 073-345-
30-95 אומרים את השם ומשפחה שלכם, ומס' טלפון
ואת העיר שאתם מתגוררים בה. וכמובן את התשובה
לשאלה זו

ככה עונים תשובות וזוכים בפרסים

במה זוכים?
זוכים ב 2 שוברים לקניית ספרים
בסך 50 ש"ח כל אחד

איך עונים?
מכניס את התשובות לכל השאלות בקצרה
מתקשרים למוקד 'על הצדיקים'
073-345-30-95
עד יום שלישי כל שבוע

משאירים את שמכם ומס' הטלפון שלכם
עונים את התשובות בקול צלול ובהיר
עכשיו מתפללים שתזכו

שבוע שעבר שאלנו

מה המילים החסרות?

התשובה לפניכם:

"כמה צריך האדם להתבונן שיהיה נזהר תמיד מהעוון המר
הזה, כי ידוע הוא שעוון זה נעשה על כל פנים בשנים, ואם
כן הוא חוטא ומחטיא בזה את חברו שעל ידו בא חברו
גם כן לאסור של שמיעת לשון הרע וקבלתו, ועוד שאר
אסורים המבארים בפתיחת ספר 'חפץ חיים' ואלו לא היה
מספר לו לא היה בא מעצמו לאסור הזה."

מי זוכה בפרסים?

בגליון פרשת חוקת, הבטחנו 2 שוברי קנייה
לספרים בשווי 50 ש"ח כל אחד.

הזוכים הם:

מענדי פרידמן מבית שמש זכה ב 50 ש"ח
וחיים יעבץ מבני ברק זכה גם הוא ב 50 ש"ח

הזוכים קבלו הודעה טלפונית

חפץ חיים | שמירת הלשון | ואהבת חסד

מי האיש החפץ חיים

כהיום העולם רגילים לחדש סגולות, הולכים לבקש ברכות...

על כ"ד אלף שנות חיים, מחילת עוונות, וסגולה מיוחדת

שנות חיים, וזוהי סיבת הדבר ש'פינחס זה אליהו' עדיין חי עד עצם היום הזה, לא נס ליחו ולא כהתה עינו.

והיא הסגולה הבדוקה ביותר

רבינו מרן ראש הישיבה זצוק"ל הגרא"מ שך, הפליא לעמוד על תכונה זו, המסוגלת לכפרת העוונות, והיא הסגולה הבדוקה ביותר וכך אמר:

"כהיום העולם רגילים לחדש סגולות, הולכים לבקש ברכות... מהו הענין של ברכות? זו סגולה... מה צריך את הסגולות, הרי העיקר הוא אם נוהגים כראוי. ואמנם גם זה שייך כשגששים לזה כמו שהתורה אומרת, וכמו שאמרו (ברכות ז, מגילה טו.) אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך, אבל בדרך כלל האדם צריך לעשות כפי שעליו לעשות... וחז"ל נתנו לנו עצה יש לנו עצה להיות מעביר על מדותיו.

להרוג אשה ושמה מרים מגדלא שער, אך שלוחו לקח במקומה אשה אחרת ששמה מרים מגדלא דרדקי, שאל רבי ביבי בר אבבי את מלאך המוות, מה נעשה עם כל שנותיה הנותנים של אותה מרים שהלכה לעולמה טרם הגיעה העת והעונה, ענה השטן שמעניקים שנים אלו לצורבא מדרבנן, המעביר על מידותיו.

ומבאר המהר"ם שיק, שהנה לאחר המעשה של בלק היתה מגיפה בישראל ונפל עם רב, כ"ד אלפים מישראל, ומיד לאחר המגיפה שנעצרה על ידי פנחס בעצמו, החלו השבטים מבזים אותו, והוא העביר על מידותיו ולא ענה להם, ובשכר לזה נתנו לו את כל שנות חייהם הנותנים של אלו אשר כלתה רוחם במגיפה, ואפילו אם לא היה לכל אחד רק עוד שנה אחת יחידה לחיות, כבר עולה החשבון לכ"ד אלף

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל (ב"ה י"א)

על הפסוק הפותח את הפרשה, כתב רש"י 'לפי שהיו השבטים מבזים אותו, וכו' ביאור נפלא, העומד על כוחו של פנחס, מצינו בדברי המהר"ם שיק זי"ע, על פי מה שאמרו רז"ל בגמרא (חגיגה ד, ב) שהשטן, הוא מלאך המוות שלח את שלוחו

'נוצרי לשון' בתוכנית מיוחדת לימי בין המצרים בישיבות הקד'

בעבר זכה פרויקט זה להצלחה אדירה, ועתה אנו מרחיבים ומחדשים את השיעורים למקומות נוספים בארץ. אין ספק, כי המשתתפים בשיעורים אלו זוכים להתחזק הן בשמירת הלשון והן במידת גומלי חסדים, ובכך נזכה בעז"ה לקירוב הגאולה, במהרה בימינו, אמן.

לתיאום שיעורים מיוחדים לימי בין המצרים ולקבלת פרטים נוספים, ניתן ליצור קשר בטלפונים:

02-5821180

052-7145149

חוויתית ומשלבים דוגמאות מהחיים ומעוררים את הלבבות, במטרה לחזק את הצעירים.

השיעורים, הנמסרים ע"י צוות תלמידי חכמים הבקאים בהלכות אלו, החלה לפני כ 20 שנה בירושלים וניתנים כיום בישיבות בערים ירושלים, בית שמש, ביתר עילית, קריית ספר, אלעד, בני ברק, וכן בשאר ערי הארץ.

עד עתה פנו כבר ישיבות רבות להצטרפות לפרויקט.

יו"ר אגודת 'נוצרי לשון' אומר, כי כבר

פרויקט ייחודי ורחב היקף של אגודת 'נוצרי לשון' ללימוד הלכות 'שמירת הלשון ואהבת חסד' זוכה להצלחה עצומה ברחבי הארץ, עם דגש מיוחד על תקופת בין המצרים.

מדובר בפרויקט שנולד מתוך פעילותה הנרחבת של 'נוצרי לשון' שקיימת שנים רבות בישיבות הקטנות ומתרחבת עתה.

במסגרת הפרויקט, תלמידי חכמים הבקאים בהלכות לשון הרע ומידת אהבת חסד, מוסרים בסדרה של שלושה שיעורים מתומצתים בתקופה זו של ימי בין המצרים. השיעורים הינם בצורה תמציתית,